

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., z jeden
mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v
„Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 299.

V Ljubljani, v petek 31. decembra 1897.

Letnik XXV.

Vabilo na naročbo.

S 1. Januvarijem pričanja se nova naročba,
na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v admin-
istraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravnništvo „Slovenca“.

Bisernica Leona XIII.

Avstrijski škofje so nas že v svojem skupnem
pastirskem pismu opomnili na veliko milost, da no-
vega leta dan obhaja papež Leon XIII. svojo biserni-
co, šestdesetletnico svojega mašništva.

Ves katoliški svet se pripravlja, da se ob tej
izredni in redki priliki pokloni bisernomašniku na
prestolu sv. Petra, proseč Boga, naj svetu še dolgo,
dolgo ohrani drago življenje papeža, ki je v zadnjih
dveh desetletjih toliko deloval v blagor krščanstva
in sploh v prospeh in napredek človeštva.

O največjih možeh na svetu — piše „Obzor“
— o takih, ki v zgodovini človeštva ostavljajo naj-
globejše brazde svojega genija in svoje delavnosti,
mnenja niso jedina, s te ali one strani se čuje
vsikdar kak pomislek ali ugovor. Nasproti pa je je-
dina misel vsega sveta, da je Leon XIII. jeden naj-

večjih papežev katoliške cerkve, da je dandanes naj-
značilnejša in svetlejša osebnost na zemlji, ki se
nad vsemi drugimi ljudmi dviguje po veličini svo-
jega uma, plemenitosti srca in po veličajnosti mislij
in osnov.

Katoliška cerkev ima tudi dandanes, kakor je
imela vsikdar o svojega početka, nasprotnike in ne-
prijatelje, ali kar da bi bili vsi presenečeni, vsi
nemi pred morajo veličino današnjega papeža. Ko-
likor je držav, se so oborožene do vratu, a vse se
še oborožujejo, in pokladajo svojo silo v dovršenost
orožja, v število vojakov.

Leon XIII. nima ne orožja, ne oboroženih vo-
jakov, a vender si priznavajo v njem največjo moč
sveta, vsi se njemu klanjajo in pokoré.

Velik je Leon XIII. ker služi velikim idejam.
Združenje vseh rščanskih cerkva okrog stolice sv.
Petra, to je prv vodilna njegova ideja. Omenjamo
le, koliko je v tem oziru deloval glede pravoslavne
cerkve. Druga ideja je rešitev socialnega vprašanja
v smislu pravice kakor to zahteva evangelij, da se
načela svobode in enakosti združujejo z načeli
vere. In tretja ideja njegova je, razbiti pred-
sodek, da bi vsa nasprotovala vedi, ter vero in vedo
spraviti v blagodejno soglasje.

To so veljanske ideje, katerim požrtvovalno
služi Leon XIII. že dvajset let.

Vrnitev k pozitivnemu krščanstvu bi smeli ime-
novati kot skupni namen ideje papeštva v naših
dneh. To povda Leon XIII. tudi v svojem letošnjem
božičnem nagovoru do kardinalov. Mir, v kolikor je
na svetu mogoč, more biti le dete pravice in lju-
bezni. To pa je oni mir, katerega so angelji ozna-
njali nad jasljeni betlehemskimi, ki je bil neznan
paganom. Ta mir je najdragocenejši sad človeškega
odrešenja in krenina v izpolnjevanji zapovedi in po-

snemanji vzgledov, katere nam je ostavil Odrešenik
Jezus Kristus. In ker je človek le po Njem spoznal
ta mir, izgubi ga ta koj, ako se loči od Odrešenika.
Proslavlja se sicer mir mej olikanimi narodi, pa pra-
vega miru nimamo in ga ne moremo imeti, ker v
premnogih stvareh hodijo mnogi oddaljeni od Onega,
ki ga jedini dati zamore. Mogoče je sicer, da po-
čiva orožje, da se zabranjujejo očitni spori, toda ne-
brzdanih strastij, častilakomnega hlepenja, nezaup-
ljivosti in medsebojnega nasprotstva ni mogoče vdu-
šiti v globočini srca, ako v njem ne zavladava Jezus
Kristus s svojo vero in svojim zakonom. In ker je
prava Krist. cerkev le jedna, tedaj je jasno, da cer-
kev, ako ona kot skupna mati ljubeznjivo skuša pri-
vesti v svoje naročje vse narode, ne izpolnjuje samo
svojega verskega dela, marveč tudi delo, ki
pospešuje družabni red.

Tako umeva Leon XIII. socialno nalogo cerkve
v sedanjih po liberalizmu popolno razdruženih in
atomizovanih razmerah.

Nadejamo se, da nam Bog v svoji previdnosti
še ohrani tudi v novem letu papeža Leona XIII.,
ki družji v sebi vse darove in milosti, ki so človeku
potrebne za zvišeno nalogo namestnika božjega na
zemlji.

Krasno opisuje te lastnosti Leona XIII. fran-
coski škof in kardinal Ernest Bourret rekoč: On je
mož vednosti in mož dejanja, in človek ne ve, kaj
bi na tej vzvišeni sestavi bolj občudoval, ali moč misli
ali modrost in krepkost v nje izvrševanju. Modro-
slovci ga zahtevajo zase, bogoslovci ga komentujejo,
državniki ga zahtevajo za sodnika in razsodnika,
ekonomisti se čudijo njegovemu socialnemu znanju
in njegovi zmoglosti presoati vsa vprašanja, ki se
dandanes razpravljajo o tem kočljivem predmetu,
slovstveniki ga razglasajo za enega svojih učiteljev,

LISTEK.

Očetov praznik.

Vzbudi se, vzbudi, krščanski rod!
Vsi si sezimo navdušeni v roke!
Srčno proslavljajmo slavni god:
Biserni praznik — očetne poroke.

Prošlo je šestdeset dolgih let,
Kar je slovesno na svetem mesti,
Božje ljubezni iskreno vnet
Večno zvestobo obljubil nevesti.

Svet je zmenilo časa koló
Kar si nevesto premilo je snubil,
Ni pa zmenilo srca mu za njo;
Vedno zvesto in gorko jo je ljubil.

Trokriž v velih rokah drži
Z belih se las mu leskeče tijara,
Prva ljubezen pa v njem plamti,
Vedno tem mlajši, čim bolj se stara.

Ljubko mu danes gleda okó
Zbor mnogobrojne sloveče družine,
V bisernem slavlju pozdravlja gorko
In blagoslavlja vse hčere in sine.

Zvestih štete otrok vrste
Bujni njegovega sad so zakona
Dičijo bo ga, bolj krasé,
Kakor naglavi bliščeča se krona.

Praznik je danes vse zemlje rodov,
Bratijo vs se v ljubezni razvneti
Jedna rodina hčera, sinov,
Zbira pri vojem se svetem očeti.

Biserni praznik njegov slavi
In se radje v ljubezni iskréni.
Pojdimo, pjdimo tudi mi —
Deca najvnejša, — zvesti Sloveni!

Biserni oče poročni dan
Praznik našiščega zemlje zakona
Ori nam či vsem vsklik glasan:
Živio Oče! Bog živi Leona!

Dr. J. E. Krek.

Dolenjskemu dopisniku „Narodovemu“ v slovo.

Dolenjski dopisnik „Narodov“ zapustil je torej
časnikarsko toišče. Ganljivo se poslavlja v 289. šte-
vilki „Slovenskega Naroda“ od občinstva ter pod-
pisuje svoje tožne vrstice z „Vaš dolenjski do-
pisnik“.

Mrtev je torej mož za bralce „Naroda“, šel je

tja, od koder vrnitve — išče že v 294. št. istega
lista. Toda o tem pozneje.

Mož je torej na sebi izvršil nekaj harakiri. Ta-
cega dejanja mi ne odobravamo že v obče in prin-
cipijelno, v tem slučaju pa še tem manj, ker smo
po njem izgubili časnikarsko prikazen, ki nas je
spravila v najboljšo voljo, kadarkoli smo naleteli
na njo.

De mortuis nil nisi bene.

Ta izrek izvajamo prav brez težav, ko posve-
čujemo, izvršujoči časnikarsko dolžnost, par vrstic
bivšemu časnikarju.

In časnikar je bil sijajen. Prav nobene sile ne
delamo Lessingovemu izreku, da bi Rafael postal
bil velik slikar tudi, ako bi se bil narodil brez rok,
če ga prenaradimo in pravimo: Dolenjski dopisnik
„Narodov“ postal bi bil ravno tako velik časnikar,
kakeršen je sedaj, če prav bi še do danes ne bil
zagledal belega dne nijeden časnik.

Osobito pa je imel mož jedno lastnost dobrega
časnikarja, vzbujal je s svojimi nastopi obilo senza-
cije. Bodisi, da je pisal o veri in njenih resnicah,
ali o cerkvi in nje sestavi, o socialnem vprašanju,
o naši politiki ali o skromnih cistercijanih, vselej
kazal je tako poznanje stvarine, zavzemal tako iz-
virno stališče, do katerega bi živ krst po naravni
pameti ne mogel priti nikdar. Presenetil je s tem
vsakokrat bralce, ki se pa niso čudili samo njego-

umetniki so našli v njem mecena, humanisti so mnenja, da se je vrnil vek Leona X., kakor tudi verniki pričakujejo od vpliva njegovega značaja in njegove svetosti isto pomoč in isto podporo, katero je krščanska družba dobila od prvega in velikega Leona"

V ime vernega naroda slovenskega izražamo zato ob priliki biserne maše papeža Leva XIII. svojo sinovsko vdanost in pokorščino do sv. Očeta, želeč njegovim trudom obilno blagoslova božjega.

Slava biseromašniku Leonu XIII. Slava!

"Slovenec" konec leta 1897.

"Slovenec" završuje danes svoj petindvajseti letnik. Ze začetkom leta je prinesel "Slovenec" nekaj člankov iz svoje zgodovine; nekaj spominov je obnovil tudi početkom svoje petindvajsetletnice. Zato se danes ni treba povračati v preteklost, ampak začrtati si moramo pot v bodočnost.

"Slovenec" je in hoče biti katoliški list.

Naloge katoliškega časopisja nihče ni jasneje in določneje opisal, nego li sam Leon XIII. Z bistrim vidom je spoznal veliki papež-modroslovec, koliko zlega izhaja iz slabega časopisja. Z razbrzdano svobodo trosijo ljudje časnike med svet, z njimi sejejo dvome in zmote, moré pravico in resnico, klevetajo vero in cerkev, prepajajo vse z najpogubnejšimi nauki. Kakor strup se razlezajo po takem berilu krivi nazori v srca in rojevajo zlosrečne strasti. Povodenj gorja, ki preplavlja omikani svet, bruha izvečine iz nečistih hudournikov slabega časopisja.¹⁾ Leon je izprevidel takoj, da treba zoper slabo časopisje postaviti dobro časopisje. Zato je iz prvega početka klical katoliške pisatelje na delo. "Ker je glavni pomoček sovražnikov krščanstva tisk, tako je dejal, treba je proti slabemu tisku postaviti dober tisk. Katoliško časopisje mora braniti resnico, čuvati vero, ščititi pravice sv. cerkve. Odkrivati mora brezvestne nakane strankarjev, podpirati delovanje škofov, pospeševati katoliška dela."²⁾ "Posebno v Avstriji, kjer je časopisje ponajveč v rokah cerkvi sovražnih ljudij, treba je nasprotnih časopisov, ki bi odbijali njih udarce, razkrivali njih sleparstva, zatirali njih strupene zmote, bodrili na krepost in pravico. V vsakem kraju naj bi bili svoji časopisi, boreči se za svetišča in ognjišča (pro aris facisque propugnantes)."³⁾

A ni dovolj imeti smoter, treba je tudi prav težiti za tem smotrom.

Leon XIII. je tudi v tem oziru začrtal katoliškemu časopisju pot. Jeden izmed prvih znakov katoliškega časnikarja je pokorščina. "V vseh stvarih, ki se tičejo religije in socialnega delovanja

cerkve ima katoliški časnikar, kakor vsak drugi kristijan, dolžnost, da je z duhom in srcem vdan svojem uškofo in papežu; da vrši in javi njih ukaz; da je poslušen njih odlokom in da tudi druge navaja na pokorščino. Sicer bi katoliški časnikar izgrešil svoje vzvišeno zvanje in ne mogel bi se nadjati, da služi sv. cerkvi."⁴⁾ "Preiskavati dejanja škofov ne pristoji zasebnikom. Tudi prava pokorščina ni zadovoljna z besedami, ampak hoče duha in srce. Ne moremo tega dovolj zabičiti katoliškim časnikarjem. Kdor rui škofovsko avtoriteto, se močno moti, če misli, da mu še zares pristoji katoliško ime ali da bo kakorkoli koristil svet stvari. — Zelo želimo, da bi se tega zavedali vsi, ki so v tem oziru grešili!"⁵⁾

Leon XIII. hoče katoliške časnike, ki ne bi nikdar prezirali škofove sodbe (eo modo institutae, ut nulla in re a iudicio Episcopi abscedant).⁶⁾ "Katoliški pisatelji, tako je pisal o svoji petdesetletnici amsterdamskemu "Tijdu", morajo imeti veliko spoštovanje do škofov, njih vodstvu slediti, celo njih željam se prilagoditi." "Sveto bodi katoliškim pisateljem škofov me."⁷⁾

Druga dolžnost katoliškega časnikarja je — zmernost.

"Neomajno in neustrašno bod resnicoljubje katoliškega časnikarja, a ob enem bodi katoliški časnikar zmeren, zakaj zmernost mora biti tovarišica vseh krepostij!"⁸⁾ "Katoliški časnikar zmaguj bolj z razlogi, nego li s preostro pisvo!"⁹⁾

Sredstev, kakor jih rabijo slabi časniki, katoliško časopisje ne more rabiti. Katoliški časnikar ne more pisati tako podlo; ne more in ne sme kriviti resnice; ne more in ne sme lagati in klevetati; ne sme opisavati skandalov. Za vse to ima katoliški časnikar le po pisvo in pa resnico. Z lepim zlogom mora prilobiti bralce; izbirati mora skrbno dogodke; pisati v vsem resnico; saj resnica je tako lepa in močna, da naposled tudi nehote izsili priznanje!¹⁰⁾

Nazadnje naj služi katoliško časopisje ne strankarstvu, ne privatni, ampak splošni blaginji!¹¹⁾

To je naloga katoliškega časopisja, in te naloge se "Slovenec" kot katoliški list dobro zaveda. Pač je v 25 letih utegnil tu ter tam kaj zagrešiti — saj je vse človeško nepopolno! — a vedno se povrača k svoji vzvišeni nalogi. In kakor doslej, tako, in če mogoče še bolj, tudi poslej!

"Slovenec" se bode boril za svetišča in ognjišča! Boril se bo pod starim praporom: za vero, dom, cesarja! Sveta mu bode vsekdar vera, draga narodnost; sveta cerkev, mila domovina. "Slovenec" ne bode pustil, da bi kdo teptal

¹⁾ Epist. ad archiep. Parisiens. 17. iun. 1885.

²⁾ Epist.: "Est sane molestum" 17. dec. 1888.

³⁾ Epist.: "In ipso supr. pontific." 3. mart. 1891.

⁴⁾ Epist. archiep. mediolan. 25. ian. 1882.

⁵⁾ ib.

⁶⁾ Encycl. ad episc. Hispaniae 8. dec. 1882.

⁷⁾ Oratio ad cathol. ephemer. scriptores 22. febr. 1879.

⁸⁾ ib.

⁹⁾ ib.

¹⁰⁾ ib.

¹¹⁾ ib.

narodove svetinje: zvestobo do katoliške cerkve, ljubezen do domovine! Deloval bo za pravo prosveto, za prosveto krščansko; saj je ta katoliška in se ne protivi nobeni narodnosti, nobeni individualnosti. Boril se bo za narodovo vzgojo, ne samo za omiko uma, ampak za vzgojo in omiko uma ter srca. Branil bo narodovo pravo, pospeševal njega rast!

V obrambi resnice in pravice, v boju za svetišča in ognjišča pa bo vsekdar imel pred očmi le občno blaginjo, le občne dobrine. Oseb ne bo sovražil, a sovražil bo zmoto in laž. Oznanjal bo zlogo in ljubezen, a le pravo zlogo in krščansko ljubezen! Podlo ne bo pisal, a branil bo neustrašeno resnico in pravico!

Pred vsem pa bo "Slovenec" tudi poslej vdan sv. cerkvi. Cerkev pa so papež in škofje, in verna množica združena z njimi! Zato mu bo, kakor hoče Leon XIII., sveta škofovska avtoriteta!

A "Slovenec" tudi upa, da mu ne bode slovenski narod odtegnil pomoči. Zakaj kakor so velike dolžnosti katoliškega časopisja, tako, pravi Leon XIII. je tudi dolžnost katoličanov krepko podpirati katoliško časopisje; katoličani morajo odtegniti vsako podporo slabim časnikom, a pospeševati morajo, vsak po svoji moči, dobre časnike!¹⁾ "Duhovščina naj podpira katoliške časnike ne le gmotno, ampak tudi s svojim znanjem; podpirajo naj jih tudi vsi drugi možje, kar je res katoliških, kakor vsak more in zna!"²⁾

Slisijo se časih tožbe, da "Slovenec" ni dosti zanimiv. K temu treba opomniti: Zanimiv se mnogim zdi časnik, če prinaša vsakovrstne pikantne novice in skandale. Jasno je, da "Slovenec" tega ne more in ne sme. Potem pa tisti ne pomislijo, da bi bil mnogo bolj zanimiv, ko bi se oni sami zanj bolj zanimali! Ko bi od vseh strani marljivo dopisili kratke, jedrate dopise, izvestno bi "Slovenec" vedno imel dosti novic. Sicer pa ne smemo pozabiti, da prvi namen katoliškemu časopisju ni zabava radovednosti. Čas je že, da se vzdramimo, da začnemo misliti! Ne iščimo v časnikih le malomestnih novic in velikomestnih skandalov, le bleščečih tirad in lepih fraz, le pretirane hvale in puble slave, ampak izkušajmo z njimi razširiti si obzorje, spoznati dogodkom pravo lice, razbistriti si načela, navdušiti se za sveto stvar! Katoliško časopisje vzbujaj med nami živo zavest edinosti in sloge! "Ut omnes unum sint!" to pravi Leon XIII., bodi stremljenje katoliškega časopisja; da bi bili vsi eno v mišljenju in dejanju!

Zatorej vabimo vse katoliške možje, da ostanejo zvesti "Slovincu" še nadalje s svetom in dejanjem! Saj mu je smoter tako lep! "Slovenec" se bode trudil po svoji moči, da bi vremena Slovincem skoraj se zjasnila!

¹⁾ Encycl.: "Dall alto".

²⁾ Epist.: "In ipso suprem. pontif."

vim izvirnim nazorom, marveč tudi njegovemu sicer nenavadnemu, toda zato tembolj neokretnemu slogu. Tako je zmir zvesto spolnoval Prešernov nauk: Naj proza tvoja bo lepote naga.

Očitati so mu večkrat, da je sovražen veri in cerkvi. Po krivici! Ako je veri očitel, da je v nasprotju z darvinističnim materijalizmom, ki je po njegovih mislih jedino pravi in človeškega duha vredni sestav, ali se morda pravi to nasprotovati veri? Ali ni marveč to ljubeča skrb za vero, ki se trmasto neče udati takim, dolenjskemu dopisniku povse nejasnim zahtevam? Res, da so nekateri javno svetovali možu, da naj se najpreje uči stvari, o katerih pisari, tako tudi verskih vprašanj. Toda vprašamo: Ali ni kazal vsak dopis tega redkega časnikarja izredno učenost? Saj je vsak spis pričeval s stvarjenjem sveta, ali da govorimo darvinistično, s popisovanjem plavanja monere po praslezi.

Potem je mož razmotrival razvoj rastlinstva, živalstva in, da tudi ne zapustimo darvinizma, njegove najvišje vrste, človeka. Kazal je nadalje, kako se je človeštvo razvijalo tekom vekov. Naposled pa je vselej zajel nauk iz teh svojih modrovanj, bodisi že, kako se s pomočjo življenjske sile ali oda zdravijo prašiči, ali da je socialna demokracija stranka razumnosti.

Le nikari govoriti o kakem protiverskem prepričanju tega izrednega moža. Stal je namreč veram

povse objektivno nasproti, ena mu je bila, kakor druga. Da se je sem ter tam malo zadel ob krščanstvo, osobito ob katoličanstvo, ni čuda, kajti mož je do dna izpraznil kupo modernega spoznanja in to mu je zlezlo malo v lase.

Izvirnosti pa mu tudi glede verskih nazorov ne more odrekati nihče. Brez dvoma bi torej on, da se mu je izljubilo, ustanoviti kako novo vero, ne bil upeljal češčenja boginje razuma, ker, — no, ker so to že pred njim storili francoski revolucionarji.

Taka so dejstva in vender so si upali nekateri, smešiti tako temeljito in izvirno pisanje.

Klevetniki spodtikali so se osobito tudi nad dopisnikovimi napadi na duhovščino. Mi pa smo prepričani, da bi duhovščina ne imela boljšega prijatelja od njega. Ko bi le mesto blagovestij štirih starih evangelistov, ki so po prepričanju tega moža zastarela in niso več za novo dobo, oznanjati hotela evangelije modernih evangelistov materijalizma: Darwina, Vogta, Moleschotta in Blichnerja. Toda tega neče. Ne jezite se torej nad dolenjskim dopisnikom "Narodovim".

Našemu listu bil je vedno gorak prijatelj. Cestokrat dal nam je obilico snovi in tako napravil našim bralcem dokaj zabave. Se v svoji oporoki spominja se našega lista in toži, da bomo sedaj, ko njega ne bo, zamogli le še pisati o starih, kleptavih tercijskih. Ta ganljiva skrb je seveda odveč.

Mož dobil je povse napačno misel, da pišemo vedno le o starih klepetuljah. Kakor vemo iz zanesljivega vira, prebiral je namreč naš list samo takrat, kedar se je pečal z njegovo cenjeno osebo. Malo preveč si torej domišlja dolenjski "Narodov" dopisnik. Toda tudi za to, kar nam je bil v istini, smo mu hvaležni.

Osobito je bil za nas važen radi tega, ker je vsakih 14 dnij ali vsaki mesec pogreval in premleval vse fraze, ki so jih med tem časom obelodanili liberalni in socialistični nemški listi. Vse te raztresene žarke "misli proste" zbiral je mož v užigalnem steklu svojih dopisov, ter nastavljal, hotel nas zapaliti, to steklo na nas, ki smo si prizigali ob njegovem žaru — smodke. Tako smo imeli vedno zabavo, sežgati pa mož naših idej do danes ni mogel.

Premotili smo torej vse dobre lastnosti tega redkega moža, razven njegove velike skromnosti, v časnikarskih sredstvih namreč. Da je navzlic tem skromnostim postal stalen dopisnik dnevnika, to kaže ali dopisnikovo moč, ali pa dnevnikovo slabost.

Ako smo zgorej rekli, da je + dol. dopisnik "Narodov" objektivno napram vsem veram, moramo to malo popraviti. Kajti vidi se nam, da trdno veruje v preseljevanje duš. Dopisnika namreč, ki v 289. številki "Naroda" naznanja svojo smrt, nahajamo že v 294. stev. istega lista zopet,

Silhouette iz hrvatske uprave.

V minulem zasedanju hrvatskega sabora je iznesla opozicija v svojih mnogoštevilnih interpelacijah toliko slabih svojstev hrvatskih oblasti, da se mora le čuditi potrpežljivosti hrvatskega naroda, ki mora trpeti in prenašati take nepravilnosti. Jeden najodličnejših članov opozicije se je zategadel popolnoma opravičeno izjavil v svojem govoru, da na Francoskem za absolutizma niso bile oblasti tako predrzne, kakor so dandanes na Hrvatskem, kajti če so zapirale tudi nedolžne ljudi, so vendar izdajale naloge za to. Glasoviti „lettres de cachot“ so smatrali oblasti vendar kot neko sredstvo, da so mogle izvesti zapoved višjih; na Hrvatskem se pa ne rabijo sploh odloki, nego se politično sumljivi (!) le po ustmeni zapovedi dotičnih predstojnikov zapirajo. To je seveda lažje, ker se ni treba ozirati na nobene propise in postave, nego je zadostna samovolja predpostavljanih.

Na Hrvatskem je prišlo že tako daleč, da se narodni poslanci od oblasti izganjajo po žandarjih iz onih krajev, kjer se vrše volitve, in uradni list to odebruje, češ, da oblast že vé, kaj dela. V ostri interpelaciji ter v predlogu dr. Mazura, da se preišče ta zadeva, ki sramoti hrvatske oblasti. povedano je tudi saborskej večini, kar ji gre, ko dopušča, da se z opozicijo tako ravna. Čudno pa je pri vsem tem, da je večina dovolila, da se ta zadeva preišče ter o tem saboru poroča. Zna se že naprej, da bodo večina odobrila ravnanje dotičnih oblasti, ki bode že tako o teh dogodkih sporočila, da so morale tako ravnati. A takim poročilom se seveda verjame bolj, nego poštenim izjavam opozicijskega poslanca. V jedrni drugi interpelaciji pa se toži neki predstojnik, da je odpustil občinskega činovnika zato, ker je glasoval za opozicijskega kandidata. A ker to ni postavno niti dovoljeno, izmislil se je ter ga obdolžil, da je poneveril občinski denar. Ali činovnik ima od župana službeni dokaz, da je v vsakem pogledu pošten in veren činovnik. Kotarski predstojnik je tedaj nedolžnega človeka javno v uradnem listu očrnil ter ga obdolžil nepoštenega dela. Seveda ne bi dobil dotični činovnik zadovoljščine, tudi ko bi tožil tega predstojnika. Tako se pri nas spodkopuje morala.

Grozna samovolja se je godila v Bošnjacih. Tukaj so se zapirali duhovni, trgovci in kmetje, ki so bili poznati, da ne bodo glasovali za vladnega kandidata. Upravitelj župe Djunderović je bil zaprt celih 16 dni, premda politična oblast ne sme več nego na 14 dni zapirati. Duhovni pomočnik Rogović je bil zaprt v Brodu, ravno ko je bila volitev, pa ga niso pustili niti voliti, ker bi bil glasoval za dr. Brlića. Oblast seveda ni vprašala, kdo bode opravljal mesto zaprtih duhovna opravila. Tudi v Orijevu so zaprli duhovnega pomočnika Kollera brez vsake preiskave; kmetov pa je bilo toliko po zatvorih, da so bili vsi prenapolnjeni. Kmetje zdaj sploh govoré, da so zatvori le za poštene ljudi. Sam poslanec Kutuzović je navedel 28 oseb, ki so bile na ta način zaprte. Proti postopku vlade se ni moglo apelirati, saj se ni nobenemu izdala obsodba.

toda kot člankarja z vsemi prednostmi, ki so dopisnika dičile tako lepo.

Kakor se je kazal vedno dobro poučenega o stvareh, o katerih je pisal, tako tudi v članku: »Katoliška cerkev in družabna uredba«. Mož je v Vatikanu domač. Povedati vé, da stanuje papež v drugem nadstropju, kardinal, državni tajnik, pa baje jedno nadstropje višje. Vse dozdevne spletke v Vatikanu so mu jasne. Gledal je sv. Očetu pri ustavljanju raznih enciklik čez ramo, poslušal pomenke merodajnih kardinalov. Vse to zvalja in razvleče na dolgo in široko, potrese z „reformatorem“ Savonarelo, Ludlovom, Manningom, Kettelerjem in dr. Krekom, zavije in podaja »Narodovim« bralcem za božično potvico. Da bi jim le ne obležala v želodcu, kajti prebavljiva ni.

Ko je cerkvi, o kateri trdi nezmotno, da se je »tekem 2000 let predrugačila, kar je postala po oznanilu Tistega, čigar rojstva se spominjamo v božičnem času, ni več in ne postane nikdar več (!)« očital, da se ne briga ali pa premalo za socialno delovanje, vsklikne patetično: »Trajalo bo še nekaj let . . ., predno postanejo pametni razni dr. Kreki.«

Mož torej po eni strani očita cerkvi, da se, po njegovem absolutnem mnenju seveda, ne briga za socialni razvoj, po drugi strani pa imenuje

Za časa volitev so oblasti uvele še neki posebni volilni urad, katerega člani so se zvali volilni komisarji ter so imeli pravico, zapirati opozicijske volilce.

Drugi opozicijski poslanec opisuje v svoji interpelaciji, koliko je narod trpel za časa in ob časa zadnjih volitev. Volilna pravica, ki bi morala biti za ustavnega državljana prava ugodnost, spremenila se je na Hrvatskem v torturo. Hrvatski jezik nima izraza za jedno kazni, katere je zdaj že odstranjena, ali se je prej pogostoma rabila, kajti Hrvati take kazni niso poznali, nego so jo tuji semkaj prinesli: po nemški so jo zvali: Spiessruthenlaufen. To kazni so morali volilci pretrpeti, predno so prišli do volilne pravice. Postavljeni so bili na voliščih redovi, a v njih občinski lugarji in pandurji, občinski predstojniki, biležniki in blagajniki, kotarski pristavi in predstojniki, in slednjič žandarji, in vsaki je bil opozicijske volilce, ki so morali iti skozi te redove, da pridejo do slobodne izvršitve svoje volilne pravice. Tako je bilo posebno v kotaru Sv. Ivan Zelinskem, kjer je bila prva volitev nepostavno obustavljena, a druga se izvršila s sijajno zmago opozicijskega kandidata dr. Zahara, ki je zdaj v svoji interpelaciji razjasnil, kaj se je vse v tem volilnem kotaru godilo. Med ostalim je opisal, kako je bil duhovni pomočnik iz Dubrave, Derkos, zaprt. Se vé da je tudi ta duhovni pomočnik protivnik današnjega sistema in radi tega po mnenju političnih oblasti nevaren človek. Ko mu je njegov župnik dovolil, da obišče svoje sorodnike v Zagrebu, ga je neki pristav v uradnem listu obdolžil da je pobegnil, češ, da ga išče politična oblast. Ko je to omenjeni duhovni pomočnik izvedel, vrnil se je precej ter odšel napreje v Belovar k županiji, da zvé, je-li ga res iščejo, ali tam niso vedeli nič o tem. Ko se je hotel vrniti v Dubravo, čakali so ga že žandarji na železniški postaji, da ga odvedejo h kotarske oblasti v Čazmo. Ali on se izjavi, da gre že sam tje, da ga ni treba goniti. Ko pride pred kotarskega predstojnika, ga da le-ta zapreti v preiskovalni zapor. Zaprt je bil v čisto mračno sobo, da ni mogel niti brežra opravljati. Hrano mu je hotel dajati ondodni župnik, ali to kotarski predstojnik ni dopustil, nego je on sam označil gostilno, iz katere je smel dobiti hrano. Tako je bil gospod Derkos držan deset dni v preiskovalnem zaporu, a še le tedaj ga obsodi dotični predstojnik na kazni od 50 gl. ali pa deset dni daljnega zapore in potem še na izgon iz kotara; proti poslednji kazni ni bilo dovoljeno duhovnemu pomočniku pritožiti se. V obsodbi ni niti z lesedico omenjen faktum, zakaj je bil gospod Derkos obsojen, in to je popolnoma nepostavna obsodba, kakor tudi izgon iz kotara, ker poslednje kazni ni v nobenem avstrijskem niti hrvatskem zakoniku; je iz občine in pa iz dežele se more kdo pregnati, ali nobeden iz kotara. Proti poslednji obsodbi je vendar gospod Derkos vložil priziv še meseca junija, ali še do zdaj ni rešen in bržkone tudi ne bo, ker je vsa obsodba samovoljna, pa bi morala višja oblast dotičnega predstojnika najprej obsoditi radi zlorabe uradne oblasti.

duhovne, ki delujejo na socialnem polju, nesametne in pričakuje, da se spametujejo!

Mi samo iskreno želimo, da bi mož čakal na to »spametovanje« tako dolgo, kakor že mi čakamo na njegovo.

K novemu letu.

Čas vrti se neprestano. Brez nehanja ginevajo nam ure, iz ur so meseci, iz mesecev leta, teh pa konca ni. Leto za letom prihaja mej nas, hiti mimo človeštva in zatone ptem v večnost. Tako jednako merno razvija se časov tek in vendar nam vsako leto prinese kaj novega, vsako leto se zgajajo nove in važne stvari in »summa« vseh teh dogodiljajev se zapiše v veliko knjigo, katero imenuje svet — zgodovino.

Pa ko na Silvestrov večer poteka staro leto, ko se umika več ali manj žalostna preteklost upov polni bodočnosti, novemu letu, zdi se človeku, da stoji tam nekje na neizmerni ravnini in se ozira proti daljnemu horizontu: na zapadu je ravnokar zatono solnce starega leta, ki mu je sijalo ob mnogih veselih pa tudi žalostnih urah, in obrnivši se od tega presunljivega prizora proti vzhodu, gleda on in čaka, da mu zasine skoro drugo solnce, katero hoče z nekim vznemirjajočim veseljem pozdraviti kot proroka boljših dnij, prikrte mu dobe nastopajočega leta!

Za kaj vse se dajo upotrebiti hrvatske politične oblasti, dokazuje interpelacija dr. Derenčina. Znano je že čitateljem „Slovenčevim“, kako je odgovoril poslanec dr. Potočnjak velikemu županu Rubidi, ko mu je le-ta oponesel, da ga je slobodno sram, češ, da grdi politične činovnike. Veliki župan je bil seveda razžaljen, pa je pozval dr. Potočnjaka na dvoboj. Poslednji je sprejel poziv, ali priče velikega župana so staknile nekaj o dr. Potočnjaku in prejšnjih, pa so trdile, da on ne more dati viteške (!) zadovoljščine.

In kaj se je zgodilo z dr. Potočnjakom pred petimi leti. Napadel ga je v neki gostilni v Novem pijan občinski biležnik, katerega je pa on pošteno izbil in spravil na ulico. To je potrdil poslanec dr. Mažuranić. Ali priče velikega župana so pa trdile, da dr. Potočnjak ni niti reagiral proti temu biležniku, ki mu je navadno dal hudo zausnico. Odkod pa te priče to vedo, kar se je zgodilo pred petimi leti? Iz zapisnikov, katere je po višjem nalogu dal sestaviti pred pol leta kotarski predstojnik v Novem v onem smislu, kakor je kazalo bolje na protivnika dr. Potočnjaka, kajti precej, ko je le-ta kandidiral v deželni zbor, začela se je gonja proti njemu. Ti zapisniki so tedaj sestavljeni po višjem nalogu po politične oblasti v svrhu, da se naškodi narodnemu poslancu, in vendar je vsa zadeva zasebna stvar, s katero nima javna oblast nič opraviti.

Ravno tako se zdaj kujejo ovadbe proti dr. Mažuraniću, ker brani dr. Potočnjaka. Dvoboja ne odobravamo na noben način, in tukaj govorimo le ob okoliščinah, ki so ga izzvale. Dr. Derenčin je v obrazložitvi svoje interpelacije grozno šibal današnji sistem, v katerem se je mogla najti oblast, da je na tako sramoten način hotela spodkopati čast poštenega človeka le zato, ker je opozicijskelec. Grdo je za ta sistem tudi to, da so neki veliki župani napovedali zapreti vsakega, ki bi agitiral proti višjim državnim interesom, to je proti mažaronstvu; ali omenjeni dogodek pa dokazuje, da je na Hrvatskem vladni sistem huje zagazil v svoji agitaciji proti domoljubnej stranki, nego bi to moglo biti celo v zadnji policijske državi. Zares prečrna je slika današnjih odnošajev na Hrvatskem, a tudi pretežka naloga opozicije, ki se trudi, da jo odstrani. Vendar pa mora slednjič zmaga ostati na njene strani, ker se bori za pravično stvar.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. decembra.

Nagodbent provizorij in kvota, oboje je rešeno, toda ne parlamentarnim potom niti pri nas, niti v Budimpešti, kjer se bo o tej zadevi govorilo sicer še prihodnji ponedeljek, toda gotovo brezvspešno in sedaj tudi nepotrebno, ker je vprašanje rešeno s pomočjo § 14. Današnji uradni list objavlja že vse dotične cesarske naredbe. V teh se nam ne pove ničesar novega, marveč ostane do 31. decembra 1898 vse pri starem, vse nagodbe in pogodbe z Ogersko, kakor tudi skupna kvota. Za nekaj časa je torej kriza rešena, kaj pa pride pozneje, po kaže nam bližnja bodočnost.

Neka resnoba se ga poloti in — v tej resnobi prijel sem tudi jaz danes za svoje slabotno pero ter pišem.

Nočem pa se spominjati ta resnobni dan veselih trenotij, ki so marsikakemu posamezniku osladila zadnje leto, nočem naštevati večjih ali manjših ran, ki jih je zasekala nesreča ali smrt nekaternikom mej slovenskim ljudstvom; na umu mi je pred vsem ljubljani naš narod.

Tudi njemu poteka zopet jedno leto, katero je zanj velike važnosti ter si ohrani v politiki njegovi trajne posledice svoje bilance. Že dolgo vrsto let bojuje se za svoje pravice. Pa ta boj ni drugo, nego boj za obstanek. Saj ga še vedno zatirajo in prezirajo naši nasprotniki uprav nečuvno in ni se mu še določilo zaslužno in dostojno mesto pri mizi narodnostne ravnopravnosti. Toda ravno ravnopravnost bila je glavna parola v političnem boju zadnjega leta in upajmo, da se sežida iz te podrtije, kakor nam jo sedaj predstavlja avstrijski parlament, nova lepša palača, kjer se zasveti nad vhodom pravični napis: „Summ cuique!“

V tem istem znamenju vršil se je letos vseslovenski shod, ki naj je Slovence pripravil in okrepil za važne dogodiljaje, ki so se potem pričeli v politiki. Ta važni dan poudarjale so se vse glavne zahteve našega naroda, za katere se bojuje njegov

O zaključenju državnega zbora piše večerna »N. Fr. Presse« nastopno: Dogodek, ki že osemindvajset let ni prišel na dnevni red, se je pojavil v poslednjih sedmih mesecih dvakrat. Zaključenje zasedanja ima to posledico, da ugasne imuniteta članov državnega zbora, da postanejo brezpomembni vsi vloženi, a še nerešeni predlogi in sploh vse predloge in da ugasne funkcijska doba zborničnih uradov. Jedino le predsednik in podpredsednika ostaneta do otvoritve prihodnjega zasedanja še na svojem mestu, po otvoritvi štirinajstega zasedanja se pa voli novo predsedstvo za poslansko zbornico, ono za gospodsko zbornico se pa novo imenuje. S tem je odpravljena težkoča, ki se je pokazala pri pogajanjih mej ministrskim predsednikom in vodjami strank in igrala zelo važno ulogo. Jednako je z lex Falkenhayn, ki sicer še ni popolno potrjena. Z zaključenjem državnega zbora pa omogočuje tudi vladi novo slovesno odprtje državnega zbora in razviti nov program. — Posebno važna pa je za nas vest, ki jo prinaša ta list, da se namreč konečno odzove sedanji načelnik zbornične pisarne, sekcijski načelnik žid Blumenstock-Halban, ki se je, kakor pravi ta list, zameril tudi nemško-liberalnim krogom, »ker se ni samo udeleževal mahinacij bivšega predsedništva, marveč bil tudi jeden glavnih provzročiteljev vseh naredeb, ki so vzbudile ogorčenost pri Nemcih«. Prvi stavek je kakor znano, ravno narobe resničen, drugi je pa bolj resničen, toda s pripombo, da je on ravnal popolno po navodilu in v sporazumljenju z nemško-židovskimi kolovodjami.

O razmerah v Gorici objavlja zadnja »Reichswehr« odstavek, ki nam ne pove sicer nič novega, pač pa vsaj nekoliko osvetljuje položaj goriških Slovencev tistim, ki so poučeni o goriških razmerah le po onih listih, v katerih se kar najbolj črno slikajo »krivice«, ki se gode Italijanom vsled »nasilnosti« Slovencev. Omenjeni list namreč piše: Dogodki na Češkem vplivajo zelo nepovoljno tudi na razmere v našem mestu. Gotovi ultranacionalni elementi italijanskega prebivalstva se zopet grozno ponašajo s svojo »kulturo«. Konstatovati je treba takoj, da ti elementi večinoma ne zastopajo čistega italijanstva, ker se sestavljajo tudi iz nemških in slovenskih renegatov, ki niti pravilne italijanščine zmožni niso. Agitacija, ki se tu vprizarja po teh elementih, je umerjena po navadnih vzorcih. Gorica se predstavlja kot čisto italijansko mesto. Ker se pa to ne vjema z resnico, poslužuje se klika mnogovrstnih sredstev v dosego svojega namena. Nočno temo ljubeči elementi se plazijo po mestu ter mažejo slovenske napise s črno barvo. Ne prizaneša se seveda tudi ne uradnim napisom, ker treba s korenino iztrebiti iz Gorice vsak neitalijanski znak. Policija gleda vse to mirno in treba bo poseči po radikalnejih sredstvih, da se to pobalinsko počenje za vselej ustavi. — K temu bi bilo pripomniti, da se ta italijanska »kultura« ne kaže še le po zadnjih dogodkih na Češkem, marveč da je ta »lepa« navada že precej stara.

Austro-Ogersko in Srbija. Včerajšnji oficijozni dunajski list objavlja članek, v katerem osve-

tljuje stališče naše države napram Srbiji. Povod temu članku je dalo neko poročilo iz Beograda, v katerem se glasi, da je razkralj Milan nenadoma ostavil Beograd, baje zato, da se vdeleži lova pri grofu Zehy, v resnici pa zato, da bi se proti važnejim osebnim koristim Srbije definitivno in polno zvezal z ogerskimi krogi. »Fremdenblatt« pravi, da taka poročila nimajo nobenega drugega namena, nego da skušajo razdreti mirovne in prijateljske razmere mej Avstrijo in Rusijo. Avstrija ne zahteva od balkanskih držav ničesar drugega nego mir in spoštovanje in zase ne želi ničesar drugega nego miren, vsacega ptujega vmešavanja prost, samostojen razvoj. Niti strankarski boji in ne rodbinski dogodki v balkanskih državah ne morejo premotiti Avstrije, da bi krenila na drugo kakor ravno eznačeno pot. V Srbiji ni niti jedne stranke tem manj pa osebe, ki bi za svoje načrte mogla računati na pomoč ali svet avstro ogerske vlade. Ako je bilo temu tako poprej, mora biti to načelo merodajno posebno sedaj, ko vlada mej našo državo in Rusijo najboljšo prijateljstvo. Načelo samo pa velja tudi za vse evropske države in se bodo morali veliki politiki odvaditi, spravljati v tir svoje načrte in namene nasproti velevladstvom, posebno pa Avstro-Ogerski in Rusiji.

V Franciji se prične z novim letom volitveno gibanje, in sicer v znamenju splošnega boja proti radikalizmu. Na jedni strani bodo stali zmerni republikanci in monarhisti, sicer precej različni po svojih nazorih, toda dosedaj še dokaj jedini v boju proti skrajno radikalnim elementom, na drugi strani pa socijalni demokratje in njim podobni rogovileži. Vibrala bo torej, ako se v poslednjem času ne pripeti kaj izvanrednega, na jedni strani zastava socijalnega reda, na drugi pa zastava socijalnega nerada. Kdo bo zmagal, sedaj še ni mogoče prorokovati. Popolne zmage ni pričakovati na strani socijalnega reda, upati pa je, da bo položaj gotovo ugodnejši, nego je sedaj.

Izseljevanje v Severno Ameriko. Ze sedaj se provzročajo evropskim izseljencem mnogovrstne težkoče pri dohodu v Ameriko in pozneje, ko so izročeni, posebno manj premožni, na milost in nemilost raznim sleparskim agentom in kapitalističnim družbam. Toda vkljub temu se priseli vsako leto mnogo Evropejcev na ameriška tla, tako da so se jeli ondotni merodajni krogi resno baviti z vprašanjem, kako še bolj onemogočiti doseljivanje inozemcev. Večina kongresa zveznih držav je sklenila, predložiti že sestavljeni načrt zakona »proti priseljevanju«. Po novem zakonu, ako se vsprejme, se bode priseljevanje delavcev posebno s tem še otežkočilo, ker se bode od vsakega odlaščenega zahtevalo popolno znanje angleščine takoj pri vstopu na ameriška tla. V nekaterih krajih zadovoljili se bodo tudi z znanjem drugega jezika, tuda popolno, gramatično pravilnega. Ne bo pa dovolj, ako bo v slučaju, da se priseli oče s celo družino, le on ustregel tej zakoniti določbi, marveč se bo zahtevalo tako znanje od vseh doraslih članov njegove rodbine. Koliko težkoče se provzročajo s tem posebno delavskim družinam, si vsak lahko misli, in bi bilo gotovo

mim sebi s tem, da se še vedno zatekamo — v nemške denarne zavode in peziramo pa svoje domače. Uže se je po različnih listih sem ter tja omenjala potreba brezobzirne gospodarske borbe Slovencev nasproti tujim zavodom, kateri so glavna podpora nemškega življa v leželi in s slovenskim denarjem gospodarijo jako pristransko. Pa to je bilo! Stavimo si danes obljubo, da z novim letom odločno odslovimo to krivično in škodljivo tradicijo.

Če si Slovenci na ta način ustvarimo potrebno in koristno finančno podlago, veselili se je bomo lahko istotako kakor svoje stolice, bele Ljubljane. Potres jo je razdjal, a kakor feniks, pravi stalna fraza, dviga se ona k novi krasoti. Mnogo se je storilo v stavbenem oziru v preteklem, še več se stori mogoče v prihodnjem letu. Kamen na kamen palača — in ponosni bomo čez nekaj let na oživiljeno in olepšano svojo stolico.

Marsikaj mi sili danes še v pero. Prepuščam pa rajše vse take dobre misli različnim govornikom, ki se bodo ta večer v svojih nagovorih poslavljali od starega in pozdravljali novo leto, in pomaknem za danes svoje izmučeno pero za uho. Z veselim srcem pa hočem danes bedeti paziti na zvona glas, ki nam bode oznanjal novo leto s svojim prijetnim: »Bim, bim, bim itd.«

bolje, ako bi se priseljevanje sploh prepovedalo. V marsikaterem slučaju bi morda mož že še prebil dotično strogo izkušnjo, njegova žena in otroci pa bi se morali vrniti, od koder so prišli. Ta misel sicer še ni postala dejstvo in je mogoče, da sedanji predsednik republike posnema bivšega predsednika Clevelanda, ki ni maral podpisati takega zakona. Gotovo pa je, da se velika večina zastopnikov v kongresu ogreva za to misel in je torej usodna sodba odvisna le od predsednika.

Začetek mestnega razsvetljenja v Ljubljani.

Povodom razsvetljenja našega mesta z elektriko dne 1. januarja 1898 utegne marsikoga zanimati, ako po prof. I. Vrhovčevi knjigi »Hauptstadt Laibach« povemo, kdaj in kako se je začelo razsvetljenje ulic v Ljubljani.

Do l. 1790 mesta sploh niso nikoli razsvetljevali, dné 6. januarja 1790 pa je bilo ukazano lastnikom vogalnih hiš po Ljubljani in posestnikom vseh hiš od čevljarskega (sedaj Hradeckijevega) mostu pa do redute, da morajo ob dnevih, ko so bile veselice v reduti, goreče svetilnice obesiti na hiše od šestih zvečer pa do jutra. A ker so bile veselice v reduti le 15 krat na leto, je Ljubljana ob drugih dneh po noči ostala temna. Ker je pa v Gradcu, Celovcu in Trstu ob tistem času že vpeljano bilo razsvetljenje ulic ob nočnem času, je vlada poskusila, če bi se ne dalo to doseči tudi v Ljubljani; toraj 15. decembra 1791 magistratu ukaže, da v osmih dneh predloži nasvet, kako bi se dalo doseči razsvetljenje mesta, ne da bi to posebno obteževalo meščane. Mestni gosposki pa se je svečava mesta zdela grozna ter nepotrebna novotarija, in ker je vedla, da so prebivalci v zadevah plačevanja silno občutljivi, je stavila vladi nasvet, o katerem je vedela, da ga ne sprejme. Nasvetovala je povišanje hišnega davka v namen razsvetljenja. Vlada tudi res ni sprejela tega predloga, ampak je naročila, naj se o nameravani svečavi posvetuje meščanski odbor. Ta nasvetuje povišanje pristojbin za dovoljenje veselice, godcev, tržnih lop itd. A spoznali so, da bi vse to ne zadostovalo, kajti po računjenju magistratovem bi razsvetljenje stalo letnih 1360 gl. In odkod vzeti ta denar? Mestna blagajna je bila prazna. Hoteli so apelovati na velikodušnost mestnih prebivalcev in na njihovo ljubezen do rojstnega mesta. Štirje obče čislani meščani so šli z nabiralnim polami po hišah. Deželni stanovi so obljubili 200 gl. letnega prispevka; a zbirka pri meščanih je znašala vsega skupaj le 187 gl. 54 kr. Prostovoljnih darov večinoma zato niso hoteli dati, ker jih je učila britka skušnjava, da iz rodoljubnih darov navadno nastane obligatni davek.

Zanimive so opazke na nabiralnih polah. Nekateri so zapisali kar kratko: »ne dam nič«; drugi so se izgovarjali. Nekdo je zapisal: »ne morem nič dati, ker se mi je stanarina povišala«; drugi: »za razsvetljenje naj plačajo tisti, ki zvečer in po noči lazijo po veselicah«. Nek hišni posestnik v Gospodskih ulicah je zapisal: »Čemu po noči razsvetliti mesto! Zarad varnosti tega ni treba, kajti v Ljubljani se skoraj nikoli ne primeri kak napad po noči, čeravno ni razsvetljeno, pač pa v marsikaterem drugem mestu, kjer imajo krasno razsvetljavo. Odkar obstoji Ljubljana, ni imela razsvetljave, naj toraj še v prihodnje ostane brez nje«. — Prebivalci na Starem trgu so pisali: »Čemu razsvetljava? Ni je treba ne plemstvu ne meščanom. Plemiči si sami svetijo, ako gredo v noč od doma, pridni in redni meščani pa gredo zgodaj spat in ne hodijo zvečer okoli. Razsvetljenje bi toraj koristilo samo tistim, ki hodijo po balih, kavarnah, gostilnah«.

Gospodski je bila v zadregi. Vse je bilo zoper povišanje davščin. Pomagali so si toraj s tem, kar je že obstalo. Po notranjem mestu so namreč na boljših hišah že bile svetilnice, ki so bile last hišnega posestnika in so jih tudi sami prižigali, toda le tedaj so morali to storiti, kadar je v mestu kje gorelo. Tudi so bile te svetilnice zelo različne po obliki in velikosti. Nek komisijon gré po mestu in prešteva te svetilnice — bilo je vseh po mestu 214. Marsikatera hiša je bila brez svetilnice, a na nekaterih jih je bilo po več, n. pr. na baron Schweigerjevi hiši na Starem trgu 4, na reduti 5, na grof Auerspergovi hiši celó 7. Gospodski najprej ukaže na državne stroške, te stare svetilnice obesiti v enako

zastopniki skupno v državnem zboru. Važen pa je vseslovenski shod tudi radi tega, ker se je pri tej priliki pokazala — če tudi le hipno — harmonija v sicer razdvojeni domači politiki.

No in sedaj je seme, tisti čas zasejano, dozorelo in skoro napoči trenotje, da se vseli v domače razmere prepotrebni mir. Če se res zgodi, da ugonobé merodajni možje črva domačega prepira, ki uže toliko časa razjeda naše nič kaj vesele razmere, da vse te večletne disharmonije izzvené koncem potekajočega in pričetkom bližajočega se leta v blagodejni akord edinosti, potem slovenski narod uže dolgo časa ni užival tako veselega in nadpolnega Silvestrovega večera. Koliko se bode izpremenilo! Prenehajo pač vse osebnosti v naši politiki, ki sedaj igrajo veliko, a žalostno ulogo, odletele bodo vse pertinance sedanjega položaja, namreč aliance s koristolovnimi Nemci, ki se vedno izigravajo za onega »tretjega«, qui duobus litigantibus gaudet! Narod bode skupno stal in lepša mu bode osoda!

V politiki torej z veselim in nadpolnim srcem prestopamo prag novega leta. Kako pa je v drugih ozirih? Nimam namena odgovarjati temu zanimivemu vprašanju vsestransko, na neko dejstvo pa si vendar usodim opozoriti slovensko občinstvo. Slovenci si delamo namreč v nebo vpijočo krivico sa-

višavo in jih bolj enakomerno razdeliti, da bi se mogla s prvim januarjem 1793 pričeti splošna razsvetljava mesta. Da bi pomnožili število svetilnic, so vsem trgovcem, krčmarjem in kavarnarjem kar veljeli, da si marajo napraviti svetilnice ob svojih hišah in prodajalnicah. Tudi so vprašali meščane: hočejo li sami vzdržavati in prižigati svetilnice ali pa to delo prepustiti mestu proti primerni nagradi.

Pride novega leta dan 1793. Splošna razsvetljava se je imela začeti. A glej flasko! Svetilnice so gorele le kratko časa, ob 9. uri, ko bi jih bilo najbolj treba, je že vse pogasnilo. Prižigalci so dolžili trgovca z oljem, češ, svetivo ni nič vredno. Gosposka pa je očitala magistratu, da je on kriv propada, ker nič pravega veselja ni kazal za razsvetljenje. Le počasi je napredovala stvar. Postavili so posebnega nadzornika, kateremu so izročili skrb za razsvetljavo; omislili so si boljše svetilnice, kajti prvotne so bile tako pomanjkljive, da so njih žarki komaj dosegali tla.

L. 1798 so stroške za svečavo že razdelili na hišne posestnike in obrtnike in tako se je zgodilo, česar so se bali pred šestimi leti: iz prostovoljnih darov je nastal davek, katerega so siloma iztirjavali. Ta davščina za razsvetljenje mesta tudi ni bila majhna; knez Auersperg n. pr. je moral plačevati na leto 30 gld., semenišče 35 gld., nek kavarnar na Kapucinskem trgu letnih 20 gld. itd.

A pri vsem pritiskanju vlade se je razsvetljenje le počasi počasi izboljševalo. Še l. 1802 so svetilnice pogasovale ob 9. uri, čeravno je bilo natanko določeno, kdaj jih je prižigati in kdaj pogašati. Znamenje za prižiganje se je dajalo vsak večer z zvonom na gradu. To razsvetljenje ulic je bilo takrat ukazano le za 6 mesecev v letu; od 15. aprila pa do 15. septembra pa je Ljubljano razsvetljeval ljubi Bog z mescem in zvezdami!

Tedenski koledar.

Nedelja, 2. januv.: Pred razgl. Gospodovim, evang.: Kadar je bil Herod umrl. Mat. 2. — Ponedeljek, 3. jan.: Osmi Jan. Evang. — Torek, 4. jan.: Osmi nedolžnih otročičev. — Sreda, 5. jan.: Telesfor p. m. — Četrtek, 6. jan.: Sv. 3 kralji. Razgl. Gospodovo. — Petek, 7. jan.: Krišpin šk. Rajmund mašn. — Sobota, 8. jan.: Severin op. Erhard šk. — Lunin spremin: Ščip 8. jan. ob 1. uri 22 min. zjutraj. — Solnce izide 5. jan. ob 7. uri 48 min., zaide ob 4. uri 24 min. — Dan zraste v januariju za 58 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. decembra.

(Srečno novo leto!) V borbah neprestanih in strastnih je bilo našemu narodu preživeti minolo leto, tudi mejsebojni prepir zagrenil nam je marsikak dan v preteklem letu. Po skromnih svojih močeh spolnovali smo v teh borbah za pravice naroda in svojih načel svoje dolžnosti; ako nismo dosegli toliko uspehov, kakor bi bili želeli, zato krivda ni na naši strani. Katoliško-narodna stranka je storila v tej dobi, kar je mogla v korist naroda. V nje imenu sprožil je posl. dr. J. Šusteršič misel za vseslovenski hod, ki se je tako krasno izvršil, in isti posl. dr. Šusteršič nas je v dobi božičnih praznikov izenadil z akcijo za vzajemno delo in odpor proti nemško-liberalnim nasprotnikom, prepričan, da se je mogoče Slovincem v naši deželi zolizati na načelih krščanskega programa, kakor so se na tem temelju združili vsi slovenski državni poslanci. To je tudi naše prepričanje, to je prepričanje vse katoliško-narodne stranke, ki želi, da v novem letu vsi Slovenci složni delujemo za blagor in vsestranski napredek narodov. Ako se to zgodi, tedaj naše voščilo: Srečno novo leto! ne ostane le beseda. Strankarskih koristij pri tem ne iščemo nobenih, pred očmi nam je le narodova korist, njegova čast in njegova sreča. Dal Bog torej pričetemu delu srečen konec! Srečno novo leto vsem Slovincem, posebej še našim naročnikom in sotrudnikom, katere prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi v novem letu. Naročniki naj skrbijo za gmotni, sotrudniki pa za duševni napredek lista. Zahvaljujemo zlasti mnoge sotrudnike, ki nas tako požrtvovalno podpirajo z dopisovanjem, ter prosimo prav iskreno tudi druge somišljenike, da se nam

pridružijo, da bo list tem lažje vstrezal na vse strani in izvrševal tem boljše nalogo katoliškega dnevnika za slovenski narod.

(Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji.) Prezentovan je za župnijo Presko gosp. Janez Brenč, župnik pri sv. Gregoriju. Kanonično sta bila umeščena gg. upravitelja: Frančišek Pavlin za župnijo Dragatuš (28. dec.), Janez Jelenec za Ledine (30. dec.). Premeščeni so gg. kapelani: Josip Erker od sv. Petra pri Novem Mestu v Mokronog, Josip Jeršič iz Mokronoga v Ribnico, Frančišek Krumpstar iz Ribnice kot župni upravitelj k sv. Gregoriju, Josip Vole iz Križev pri Trzinu v Ribnico.

(Božičnica v Marijanišču.) Ta sicer tako tiha hiša oživi vsako leto o Božiču, kadar se v njej priredi božičnica in se napravijo druge predstave. Tako je bilo tudi letos. Ponedeljek, dne 27. t. m. se je zbralo toliko gostov v slavnostni dvorani, da je bila polna do zadnjega kotička; kar je bilo poznih obiskovalcev, niso več dobili prostora. Opazili smo lepo število odličnih gospodov, ki so hiši podporniki ali prijatelji; tudi odbor »gospoj-podpornic« je bil mnogoštevilno zastopan. Med odličnimi gospodi smo videli prevz. dež. predsednika, vladnega svetnika g. Merk-a, dež. odbornika g. dr. Schafferja, predsednika trg. zbornice g. Perdana, ravnatelja Senekoviča in mnoge druge; izmed preč. duhovščine pa so bili mil. g. prost dr. L. Klobfutar, predsednik Vinc. družbe g. kan. Zamejic, stolni župnik g. kan. Flis, župnik šempeterski, g. Malensek in še drugi. Živahno je pozdravil domači gojenec došle goste in jim po svoje razložil življenje v Marijanišču; nato so se vršile deklamacije, pevski komadi in žive podobe. Glavni predmet večera je bila predstava »Sedmerih del telesnega usmiljenja«, v kateri so se kazali prizori iz sv. pisma in iz življenja svetnikov. Četudi je bilo pač težavno v razne dele spraviti jednotnega duha, vendar se je predstava kot čisto jednotna prav gladko vršila in zato tudi prav dobro obnesla. Dečki so z deklamacijami opisali dogodek, petje je dalo duhu malo odmora in ga tudi povzdignilo, živa podoba pa je kot glavna stvar pred očila dotično dobro delo. Kakor vsako leto so bile tudi letos žive podobe lepe, dovršene. Oprava in sestava sta bili izborni. Pri podobah so seveda sodelovale tudi druge osebe razven domačih gojencev; kakor slišimo, sodelujejo zaradi dobrega namena jako odlične družine ljubljanske. Zato pa je bil uspeh res ugoden, utisek vsestransko umetniški. Tudi petje je bilo prav prijetno; spremljala ga je godba: klavir (gospod vseučiliščnik Svetek), in harmonij (g. kapelan F. Ferjančič), flavta in več goslij. — Omenjamo še, da je imel g. kan. Andr. Zamejic v imenu Vinc. družbe kratek, a vnet nagovor do zbranega občinstva. Po predstavi so šli gostje v drugo dvorano h krasnemu in bogatemu božičnemu drevesu. Tu je bila dolga vrsta darov ljubljanskih vrlih trgovcev razpostavljena, dečki pa so pričakovali svojih deležev, katere so jim zbrani gospodje z veseljem razdelili. Opisali smo obsirneje to slovesnost zato, da vidijo bralci, v kako lepi obliki se lahko vrši pri podobnih predstavah krščanska dobrotelost. Le s tem, da jih mnogo požrtvovalno sodeluje (pri igranju in pri godbi) mogoče je pokazati občinstvu tako lepe uspehe, siromakom pa dati obilnega daru. — Nekoliko premenjena se bo predstava še ponovila dne 1., 2., 6. in 9. januarija. Jutri bo ob enem mala proslava papeževe biserne maše.

(Svarilo Kamničanom.) V petek dne 7. januarija ima biti prodana nekaj sloveča Krištofova hiša v Kamniku. Govori se, da jo namerava kupiti neki Bolaffio, menda vinski trgovec v Ljubljani, od katerega so toliko neumni, da nekateri kamniški gostilničarji kupujejo vino. Ime že pové, da je ta človek Lah in vrhu tega, pravijo, da je še — jud! Kamničani, ali bote prenašali tako sramoto? Juda v svoji sredi imeti!! Kmalu bo stegnil svoje mreže dalje čez Kamnik. Če imate kaj domoljubja, zabranite to sramoto in nesrečo in vzemite se skupaj, da ostane ta narodna hiša v domačih rokah!

(Iz Vodic) 29. dec. Včeraj popoldne bil sem s prijateljem v Repnjah na božičnici, katero so vpriporile gojenke šolskih sester. Vspored: deklamacije, petje, igrokaz in žive podobe, izvršil se je prav častno za gojenke, kakor izgojiteljice. Nekateri deklice kretale so se na odru spretno, kakor izšolane igralke. Dvorana bila je natlačena polna; največ je bilo posestnikov in posestnic iz okolice. Kedor hoče

z malimi stroški svojim hčerkam preskrbeti primerno oliko in omiko, temu prav toplo priporočam zavod šolskih sester v Repnjah pri Vodicah. Zavod ima krasno lego in zdravo podnebje.

(Udje associationis perseverantiae sacerdotalis) se uljudno prosijo, da naročnino za list ne pošiljajo več gosp. kanoniku Erkerju, ampak semenškemu špiritualu č. gosp. dr. Frančišku Ušeničniku.

(Umrla je) po dolgotrajni zelo mučni bolezni včeraj dne 30. t. m. zvečer gospa Ivanka Gutnik roj. Mencej, soproga magistratnega uradnika gosp. A. Gutnika. Pokojnica je bila poznata odločna narodnjakinja; delovala je neumorno osobito v prid šolski družbi sv. Cirila in Metoda. Ko se je jela gojiti slovenska dramatika, nastopila je tudi večkrat vspešno na domačem odru. N. v m. p.!

(Kipa sv. Cirila in Metoda.) Naša lična, vsa prenovljena cerkev na Goričici dobiva po neumorno delavnem našem duhovniku g. J. Strupiju vedno kaj novega. Viani smo dobili nova stranska altarja, letos pa si je omislil imenovani gospod za naš že popred krssni veliki altar še dva kipa, namreč slovanska apostelja sv. Cirila in Metoda. Imata naravno človeško velikost in sta polihromirana. Delo je v resnici lepo, mojstersko, po naših mislih, dovršeno. Zato čast in hvala g. umetniku Franju Tončiču, kiparju in pozlatarju v Kamniku, ki je to delo dovršil hitro in prav po pametni ceni. G. Tončič je kakor ustvarjen za kipe. O njem se ne sme reči, da se mu posreči, ker se mu nobeden kip ne ponesreči. To mi lahko z gotovostjo trdimo, ker imamo že veliko kipov iz njegovih rok. Kdor se hoče o tem prepričati, naj se potruži na Goričico. Le škoda, da se mu tako godi, kakor vsem drugim domačim umetnikom te vrste. Mnogi le preradi drugod naročujejo, domačine pa prezirajo.

(Iz Adlešič) 28. dec. Danes popoldne umrl je naš učitelj g. Frančišek Koller po kratki bolezni. Bil je prav priljubljen in je vestno izpolnjeval svoje dolžnosti v šoli in cerkvi, kjer je vodil cerkveno petje in orgljanje. Še včeraj zjutraj je v cerkvi orgljal in pel. N. v m. p.!

(Zahvala.) Gospoda Jeglič in Leskovec, trgovca v Ljubljani, sta darovala knjižnici katoliške delavske družbe v Idriji več zelo lepih knjig. Zahvaljujemo gospoda iskreno za to lepo darilo. Naj bi Bog obudil še mnogo posnemalcev!

Knjižničar katol. del. družbe.

(Ilustrovane kataloge) raznega travnega, zelenjadnega, poljskega in cvetličnega semena razpošilja za pomladno sezono domača umetna in trgovska vrtnarska tvrdka Alojzij Korsika v Ljubljani, ter zagotavlja, da ima le zajemčeno kalcijivo blago v izredno bogati izbiri po nizki ceni v zalogi. Opozorjamo cenj. čitatelje na inserat v današnji številki.

(Iz Trsta) Smrtna kosa pobrala je zopet iz naše srede preč. g. Jos. Skrla, župnika v Rodiku tržaške škofije. Umrl je 29. dec. t. l. ob 1. uri popoldne. Porojen v Tomaju na Krasu dne 7. nov. 1847, posvečen 20. jun. 1875. Vršeč duh. službo v Podgradu pri podružnici se je prehladil, v 8 dneh ga je spravila pljučnica.

Društva.

(Vabilo) k Božičnici, katero priredi »katol. društvo rokodelskih pomočnikov« v Ljubljani v svojem domu, Komenskega ulici št. 10 na novega leta dan, dne 1. jan. 1898. Vspored: 1. Češčeno rajsko detece, zbor s tenorsolo in spremljevanjem harmonija F. Müller. 2. Papeževa himna, zbor s spremljevanjem harmonija L. K. Seydler. 3. Kolpingov grob, zbor F. Könen. 4. Colniču, zbor Al. Sachs. 5. Na moru, zbor D. Jenko. 6. Vsak po svoje. Igrokaz iz rokodelskega življenja v treh prizorih, spisal Ant. Dolinar-Lučinski. 7. Prosta zabava. — Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vabilo velja za vstopnico. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Pevsko društvo »Slavec«.) Opozorjamo na jutrišnjo novoletnico pevskega društva »Slavec« vršečo se v Sokolovi dvorani »Narodnega doma«, katere vspeh je jako zanimiv in je pričakovati obilo zabave. Iz prijaznosti sodelujejo pri tem večeru tudi gg. Ineman, Perdan v komičnem prizoru ter g. Benčan iz Celja z dvema dečkoma kot akrobat. Dvorana bo zopet električno razsvetljena.

(Občni zbor pevskega društva »Slavec«.) se vrši v nedeljo dne 9. januarija 1898 ob 2. uri popoldne v »Narodnem domu« (I. nadstropje na levo) z nastopnim vspešnim: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo revizorjev. 5. Volitev odbora. 6. Razni nasveti. — Cenjeni podporniki in pevci se k temu občnemu zboru najuljudneje vabijo.

(Občni zbor katoliškega izobraževalnega društva v Sv. Križu pri Litiji) bo 2. januarja ob 3. uri popoldne. Vpored: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Deklamacija. 5. Volitev odbora. 6. Volitev dveh pregledovalcev računov. 7. Vpisovanje udov.

odbor.

(V korist družbe sv. Cirila in Metoda) so se novoletnih voščil oprostili v denarju nastopni gg.: J. Tomažič, J. Brešar, Vinko Premk, Justina Premk, Val. Sušnik, Fr. Kumer, J. Jelovčan, Jerica Dolenc, France Dolenc, Anton Benedit, Janez Kalan, Ivan Zdražba, Marija Juvan, Anton Homan, I. Košir, dr. Arko, P. Deisinger, Lovro Sušnik, C. Pechér, Gasp. Čarman, M. Žigon, Marija Žigon, Lenček Niko, Lenček Lina, Leo Lavrič, Ivanka Lavrič, Anton Hafner, Fidel Vernig, Aug. Sušnik, Ivan Debelak, Andrej Jamnik, Maria Pauliš, Kaiba, Bogomir Krenner, Matilda Krenner, Ivanka Hafaer, M. Debelak, Jak. Gasperin, Ivan Mali, Ivanka Flis, Math. Caleari, E. Burdych, Košir Val., Ana Leskovec, Helena Hafner, Angelo Molinaro, Jos. Kalan, Franc Sušnik, Okorn Janez, Janez Zettel, Marg. Zettel, Marija Maček, Marija Trdina, Fr. Kašman, Stanko Peharec, M. Gaber, J. Koceli, Marjeta Dolenc — Skupaj 58 kron, katere so se ob enem glavnemu vodstvu odposlale. Blagajništvo moške podružnice sv. Cirila in Metoda v Škofjeloči dne 30. decembra 1897.

(Zenska podružnica sv. Cirila in Metoda v Kranju.) Imenik društvenic, ki so plačale odkupnino novoletnih voščil v korist družbe sv. Cirila in Metoda: Chrobath Marija, Drukar Marija, Florian Terezija, Gabrič Marija, Globočnik Amalija, Globočnik Marija, Globočnik Marija, Hiebs Franja, Hubad Ivana, Jäger Milka, Jugovic Ana, Jugovic Franja, Jugovic Franja, Keršič Marija, Kiler Marija, Konec Terezija, Korosec Marija, Korun Cecilija, Klander Josipina, Kreuzberger Eliza, Krisper Josipina, Lampe Marija, Lavrenčič Marija, Majdič Matilda, Majdič Ivana, Mayr Ana, Mayr Marija, Matajč Eliza, Miklavčič Janja, Novak Antonija, Omersa Josipina, Omersa Ana, Omeša Ana, Omersa Ivana, Pavšar Helena, Pezdich Amalija, Pirc Katarina, Pirc Marija, Pirc Olga, Polak Marija, Prevc Albina, Prevc Antonija, Prevc Marija, Pučnik Josipina, Pupo Josipina, Rakovec Marija, Rakovec Marija, Rant Marija, Sajovic Pavla, Sajovic Karla, Sajovic Anuša, Scarija Gabrijela, Sirc Magdalena, Steinbauer Marija, Šavnik Leopoldina, Šavnik Olga, Šavnik Marija, Šavnik Mici, Šifer Josipina, Štempihar Ana, Sumi Marija, Sumi Ana, Štrifot Viktorija, Ulrich Radivojka.

(„Učiteljskemu konviktu“) v korist so se odkupili novoletnih voščil p. n.: Fr. Bahovec, Jakob Dimnik, Jakob Furlan, Fr. Gabršek, Fr. Galč, Engelbert Gangl, Janko Janežič, Makso Josin, Alojzij Kečelj, Avgust Kleč, Ivan Krulec, Jožef Maier, Rok Merčun, Henrik Petras, Fr. Raktelj, Juraj Rožek, Fr. Schiffer, Božidar Valenta, Rudolf Vrabl, And. Zumer; Alojzija Bauer, Klotilda Golf, Emilija Gusl, Franja Ilteršitsch, Friderika Konešegg, Ivana Kušar, Marija Marout, Jakobina Naglas, Ema Rannacher, Rožena Serneč, Marija Wessner, Franja Zemmel.

(Moravsko pevsko društvo) priredi dne 2. prosinca l. 1898 pri „Kavki“ v Moravčah pevski večer v spomin stoletnice rojstva Ivana Vesela-Koseskega. Vpored: 1. Pozdrav načelnikov. 2. A. Foerster: Pobratimija. Moški zbor. 3. B. Ipavec: Vojaska. Moški zbor. 4. Slavnostni govor. Govori g. Makso Pirnat, visokošolec. 5. G. Ipavec: Savska. Čveterospiev. 6. P. H. Sattner: Za dom mej bojni grom. Moški zbor. Prosta zabava. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Narodno gospodarstvo.

Zavarovalnice za govedo na Goriškem.

(Dalje.)

Župnik Bl. Grča je poročal o zavarovalnicah. Dokazoval je korist zavarovalnic, katere ima narod v svojih rokah, katerih podlaga je vzajemnost udov. Govoril je o dosedanjih pripravah za ustanovitev zavarovalnic za govedo. Omenil je, da po sedanjih skušnjah kaže najbolj ustanoviti male zavarovalnice po županijah ali po duhovnijah, kar se bolj prilaga posameznim krajem, in vse zavarovalnice združiti v deželno zvezo. Velikih zavarovalnic ne svetuje, ker pri tistih opravični stroški požro po 50 odst. in više vsih dohodkov; male pa se oskrbujejo skoro brez stroškov, ali take pridejo gotovo v zadrego ob času kužnih bolezni, zato je potrebna zveza vseh posameznih krajev zavarovalnic, da ob času potrebe „zveza“ podpira onemogle zavarovalnice.

Gledé uredbe krajev zavarovalnic je govornik opomnil sledeče. O b s e g zavarovalnic bodi duhovnija ali županja. Vsak živinorejec v tem obsegu je lahko u d zavarovalnice, a zavarovati bi moral vso živino govedo v svojem hlevu; izvzeta bi bila teleta izpod starih mesecev. Vsak u d b o

plačeval majhno pristopnino, ki se ni končno določena, in letne zavarovalnine po 70 kr. za 100 gld. precejšene vrednosti zavarovane govedi. Zavarovana živina se bo uvrstila v štiri vrednostne vrste, namreč do 50, 100, 150, 200 gld.

Vsak gospodar bo sam precejnil in uvrstil svojo govedo v eno določenih starih vrst. V katero vrsto jo bo postavil, v tej vrsti bo plačeval zavarovalnino. Kdor bo cenil svojo kravo na 50 gld., plačeval bo po 35 kr. zavarovalnine na leto; kdor jo bo pa cenil na 100 gld., plačeval bo po 70 kr. itd. Da bi pa nihče po tej prostovoljni ceni ob slučaju pogina zavarovane govedi ne oškodoval zavarovalnice, bo v pravih določeno, da se ob slučaju pogina goved ne sme ceniti in odškodovati čez prostovoljno postavljeno ceno; a če bi kdo svojo ceno zavarovano govedo cenil previsoko, se ob slučaju pogina ne sme odškodovati čez dejansko ceno pred poginom. Kdor bi tedaj svojo govedo cenil in postavil v previsoko cenitveno vrsto, bi le sebe oškodoval, ker bi plačeval letno zavarovalnino za previsoko vrsto, a v slučaju pogina bi dobil povračilo le za tisto cenitveno vrsto, katere se bo po cenilih priznala za dobo pred poginom. Pa tudi kdor bi cenil in postavil svojo zavarovano govedo v prenizko vrsto, bo v slučaju pogina le sebe ogoljufal, ker se povračilo ne bo smelo priznati v višji vrsti, nego jo je postavil lastnik.

Denar-zavarovalnina se bo p l o d o n o s n o n a l a g a l v t i s t i n a r o d n i z a v o d, katerega določi občni zbor ali vodstvo. O d š k o d n i n a se bo priznavala za vsako po bolezni ali po nesreči poginjeno žival, izvzemši požar, ker se namerava za take slučaje predlagati posebno deželno zavarovalnico. Izvzeta bo tudi škoda, koja provzroči vojska, vstaja, potres, povodenj, ali enaki izredni dogodki, ki zadevajo ves zavarovalni okraj; dalje tudi škoda, ki bi nastala po grdi zanikrnosti ali zlorabi zavarovanca.

Posebna naloga zavarovalnic bo tudi, da bodo skrbale za zboljšanje govedoreje in lečenje po domačih zvedencih in po večakih.

Samo po sebi se razume, da zavarovalnice tudi takrat ne bodo izplačevale skode, kadar gre zavarovancu odškodnina iz erarske ali druge javne blagajne.

Zavarovalnice bodo škodo izplačevale iz letnih dohodkov in iz pričuvnega zaklada. Ako pa primanjka enega in drugega, bo pomagala zveza, in izredni občni zbor bo skrbel za izredne dohodke in pokritje primankljeja.

V i s o k o s t o d š k o d n i n e bo določevalo načelstvo po navodilu zveze, občinski zbor pa bo volil cenitelje.

V o d s t v o bo opravljalo svoj posel brezplačno, povračevali se mu bodo le dejanski troški. oglednikom in ceniteljem se bo priznala primerna nagrada za pota in zamudo.

Govornik je končno govoril o uredbi zveze, pa o tej bom pisal poseben članek; danes le dostavljam, da pri razgovoru o zavarovalnici so se oglasili za besedo mnogi gospodarji. Na razna vprašanja sta dajala pojasnila dr. Tuma in Bl. Grča.

Kot drugi govornik je nastopil dr. H. Tuma, ki je obširno govoril o zadrugah, posebno o trgovsko obrtni zadrugi v Gorici.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: P. B. Vovk iz Nazareta, 2 gld. — Dobrotnik iz Mengša 5 gld. — G. J. Oblak, župnik na Bledu, 3 gld. — G. Tom. Kajdiž, deželni poslanec in dekan iz Moravč, 5 gld. — Prijatelj iz Bohinja 10 gld. — Neimenovan 1 gld. — Družba sv. Cirila in Metoda za podpiranega dijaka iz Istre 20 gld.

Za delavski dom: P. B. Vovk iz Nazareta, 3 gld. — Gosp. J. Oblak, župnik na Bledu, 3 gld.

Za Salezijance: G. J. Oblak, župnik na Bledu, 10 gld.

Za krščansko-socijalno zvezo: G. J. Oblak 2 gld.

Za pripravniki dom: G. J. Oblak, župnik na Bledu, 2 gld.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je daroval gosp. veletržec Ivan Perdan novoletni dar 100 gld. od skupička za družbine užigalice.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 31. decembra. Uradna „Wiener Zeitung“ objavlja cesarjevo lastnoročno pismo

na ministerskega predsednika barona Gautscha v katerem se naznanja, da ostane kvota za skupne stroške obeh državnih polovic v smislu zakona z leta 1867 za dobo prihodnjega leta 1898 nespremenjena. — Nadalje objavlja uradni list odlok, s katerim se potrjujejo sklepi delegacij, cesarsko naredbo skupnega ministerstva, ki določa na podlagi § 14., da ostanejo v smislu zakona z leta 1867 začasno do 31. decembra 1898 v veljavi vse določbe dosedanje carinske in trgovinske zveze z deželami ogerske krone, kakor tudi glede uporabe carinskih prihodkov in razmerja do avstro-ogerske banke. V ti naredbi se končno tudi določa, da se te določbe takoj razveljavijo, kakor naglo se tekom leta 1898 dožene sporazumljenje mej v državnem zboru zastopanimi kronovinami in deželami ogerske krone glede carinske in trgovinske zveze, kakor tudi glede razmerja do avstro-ogerske banke, ali pa ako se v tem oziru kaj družega ne ukrene od strani jedne ali druge stranke.

Dunaj, 31. decembra. Listi poročajo, da se vlada prične mej zasedanjem deželnih zborov razgovarjati z načelniki raznih strank, da omogoči zasedanje državnega zbora koncem meseca februarja. Da se hoče vlada pri tem ozirati tudi na krščanske socialiste, kaže okolnost, da misli odsloviti dosedanjega načelnika državnoborskih uradov nepriljubljenega Halbana.

Dunaj, 31. dec. Župan dr. Lueger je bil v avdijenci pri ministerskem predsedniku Gautschu.

Dunaj, 31. dec. Novoletnemu avancementu pri državnih železnicah je povzeti nastopno: Skupno se je pomaknilo 345 uradnikov v višji razred in sicer 1 v šesti, 34 v sedmi, 67 v osmi, 125 v deveti in 118 v deseti plačilni razred. Na uradnike, ki so dovršili tehniške študije, se je posebno oziralo.

Rožek, 31. decembra. Pri današnji občinski volitvi je slovensko - narodna stranka po krutem boju prvokrat zmagala. Živeli zavedni volilci!

Poreč, 31. decembra. Pri dopolnilni volitvi za deželni zbor je bil iz skupine veleposestva izvoljen italijanski liberalcec dr. Ghera.

Levov, 31. decembra. Deželni zbor je vsprejel trimesečni budgetni provizorij. Posl. Barwinski je stavil predlog, naj se ustanovi rusinska gimnazija v Tarnopolu in polagoma uvede obligatorni pouk obeh deželnih jezikov na vseh srednjih šolah. — Poslanec Weigel je predlagal, naj se uvede peta splošna volilna skupina za deželni zbor, pomnoži število mestnih zastopnikov za 10 mandatov in uvede direktna volitev v vseh razredih. — Prihodnja seja je 10. janur.

Schwaz, 31. decembra. Pri dopolnilni volitvi za drž. zbor je bil v kmečkih občinah Schwaz - Kufstein izvoljen konservativcec dr. Tollinger s 111 proti 70 glasovom.

Krakov, 31. decembra. Stavka pekovskih pomočnikov je z včerajšnjim dnem končana.

Budimpešta, 31. decembra. Tudi ogerski vladni list objavlja cesarjev odlok, s katerim se za l. 1898 podaljša nagodbeni provizorij v dosedanjem okviru. Glede carinske in trgovinske nagodbe z Avstrijo hoče vlada počakati še nekaj dnij, ker upa, da se opozicija vladnim predlogom po novem letu ne bo ustavljala.

Budimpešta, 31. decembra. V včerajšnji seji sta mej drugim govorila za vladno predlogo poslanca Horansky, ki je kazal na potrebo zveze Ogerske z Avstrijo, in Hollo, ki je odklonil vladni nasvet. Razprava o novem nagodbenem provizoriju se nadaljuje 3. januarja.

Curih, 31. dec. Novega leta dan zborujejo tukaj socialisti. Na kongres pridejo tudi socialisti iz Avstrije in Nemčije.

Petrograd, 31. decembra. Katoliška duhovščina, ki se je bila zbrala pri konsekraciji novih škofov za Rusijo, je doposlala carju udanostno izjavo in zahvalo za skrb,

ki jo kaže car za duševne potrebe rimsko-katoliškega prebivalstva, z željo, da bi dosegel vse smotre, ki mu jih je odločila božja Previdnost. Car se je zato pristrčno zahvalil.

Carigrad, 31. decembra. Turška vlada je prosila poslanike, naj bi ji dovolili, da sme zameniti 4500 dosluženih vojakov na Kreti z novimi močmi. Prošnja se je odklonila.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 53 10

dorševo med. ribje olje

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča

lekarna L. Leustek v Ljubljani,

Resljeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.

Telefona šte. 68 je slav. občinstvu v poljubno porabo.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usojajo si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, isto-tako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradeo, dne 2. februarija 1897.

Provincijal
brat **Emanuel Leitner.**
nadzdravnik.

232 100—79

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
30	9. zvečer	740.6	1.5	sr. jug	oblačno	
31	7. jutraj	737.7	1.8	sl. svzh.	megla	0.0
	2. popol.	736.1	4.5	brezv.	dež	

Srednja večerajšnja temperatura —2.5°, za 0.1° nad normalom.

Zahvala.

Njegova ekscelencija jasni gospod knezonadškof **dr. Jakob Missia** mi je blagovolil povodom bližajočega se novega leta poslati dvesto goldinarjev za mestne uboge.

Usojam si objavljati ta blagodušni čin in ob enem v imenu ubogih, kateri prejmo podporo iz podarjenega denarja, Njegove ekscelenciji izrekati tem pōtom najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 30. decembra 1897.

871

Župan:

Iv. Hribar l. r.

869 1—1

Globoko užaljenim srcem oznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, oziroma hči, sestra in teta, gospa

Ivanka Gutnik roj. Mencej
magistratnega uradnika soproga

danes ob 6. uri popoldne po dolgotrajni in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 45. letu njene dobe mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage pokojnice bode v soboto, dne 1. januarja 1898. leta, ob 4. uri popoldne v deželni bolnici blagoslovljeno ter na pokopališče k sv. Krištofu prenešeno in tamkaj položeno k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Jakoba.

Draga pokojnica bodi priporočena v molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 30. decembra 1897.

Žalujoči ostali.

879 1—1

Odbor št. jakobsko-trnovske ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda naznanja, da je preminola soustanoviteljica, vrla in marljiva narodna dama, gospa

Ivanka Gutnik

soproga magistratnega uradnika.

Pogreb drage pokojnice bode v soboto, dne 1. januarja 1898. l., ob 4. uri popoldne iz deželne bolnišnice. Vse čestite narodne dame se uljudno vabijo, da počasté v obilnem številu sprevid uzorne ranjce.

Umrli so:

V hiralnici:

26. decembra. Jožef Viršek, črevljar, 36 let, sušica možgan.

Presrčna voščila
k novemu letu

izraža

fotografični zavod Davorina Rovška

ter se najtopleje zahvaljuje slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za častna naročila v preteklem letu, proseč prijaznega nadaljnjega zanimanja ter blagohotnih naročil. Preskrbel je za vso možno udobnost slavnega občinstva in za natančno in čisto izvršenje svojih slik. 866 1—1

Odličnim spoštovanjem

Davorin Rovšek, fotograf,
Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 34.

Prečastiti duhovščini in vsem drugim cenjenim naročnikom vošči

veselo novo leto

ter se priporoča za nadaljno naklonjenost z velespoštovanjem

Josip Grošelj,
podobar v Selcih.

880 1—1

Veselo novo leto

vošči vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem

Jakob Zalaznik
s soprogo.

873

Povodom bližajočega se novega leta
najpristrčneje čestitke

cenjenim obiskovalcem moje brijačnice, osobito prečastiti duhovščini, proseč vse nadaljne naklonjenosti.

Velespoštovanjem

854

Ivan Kastelic

brivec, Florijanske ulice št. 25.

Povodom nastopa novega leta vsem najinim cenj. p. n. gostom, prijateljem in znancem izražava

najpristrčnejša voščila

in prosiva njihove nadaljne naklonjenosti.

Velespoštovanjem

872

Franc in Fani Ferlinz.

Vsem znancem in prijateljem vošči

veselo in srečno novo leto

861 2—1 **rodbina Karol Pollak.**

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika
Oesterreicher, Budapest VIII,
Deutschgasse 8. 459 10-1
733 10-10

Najpristrčnejša voščila

prečastiti duhovščini, cenjenim naročnikom, prijateljem in znancem povodom

novega leta 1898.

Velespoštovanjem

Leopold Tratnik

pasár

864 v Ljubljani.

Vsem svojim velečastitim gostom

pristrčno, srečno novo leto!

s prošnjo za nadaljno naklonjenost.

Velespoštovanjem

867

Ivan Mayr

kavarna-restavracija Mayr v Filipovem dvorcu.

Zdravo, srečno novo leto!

vsem čestitim naročevalcem, prijateljem in znancem želi ter prosi nadaljne naklonjenosti.

Velespoštovanjem

875

Fran Breskvar

knjigovez v Ljubljani.

Pristrčna voščila

vsem veleč. gostom, prijateljem in znancem

povodom novega leta 1898!

Velespoštovanjem

874

Ivan Hafner s soprogo

restavratér na južnem kolodvoru v Ljubljani.

Srečno, veselo *

* **novo leto**

voščita vsem velečastitim gostom

v „Katoliškem domu“

Andrej in Ana Zalar.

863

C. in kr. dvorna

tovarna za izdelovanje orgelj
bratov Rieger

v Jägerndorfu v avstr. Šleziji.

Filijalka v Budimpešti, VII., Garay-utca 48, v lastni hiši.

Izvrstne, cenene cerkvene orglje

pod prav ugodnimi pogoji. 23 26—26

Seznam orgelj brezplačno.

OZNANILO!

870 1

Vsled dovoljenja c. kr. finančnega ministerstva določena je

efektna loterija

ognjegasnega društva v Kamniku za leto 1898.

V lekarni se tudi dobiva: Pristno francosko žganje v originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., med. konjak, med. malaga, najboljša, vse po najnižjih cenah. Zveznato kineško vino, sagrađa vino (odvajajoča) itd.

Splošno priznan je kina-železnati malaga

kot dijetetično, krepujoče in kri tvoreče zdravilno sredstvo, priporočljivo krvi primanjkujočim otrokom, ženskim, rekonvalescentom, sploh slabotnim osebam; Steklenica gld. 1-80, pol stekl. gld. 1-—

Priraja se v kemično farmacev-tičnem laboratoriju

lekarne „pri zlatem orlu“

J. Svoboda nasl. (Mardetschlaeger)

v Ljubljani

kateri naj se dopošiljajo naročila. Ondi dobé se tudi vsa homöopatična zdravila.

Pojasnila na v lekarniško stroko spa-dajoča vprašanja dajo se radovoljno in brezplačno. 54 52-51

Ilustr. ceniki zastoj. Vse pošiljatev zajamčene. 724 4-2

E. Zbitek-ov v Novi Štiti pri Olomucu

zavod za izdelovanje stekleno-mozaičnih božjih grobov, lurških duplin in altarjev za procesije ob sv. Rešnjem Telesu. Odlikovan od Nj. svetosti papeža Leona XIII.; priznanja katol. teolog. akademije v Peterburgu, nemškega misijona v Carigradu itd.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32-34

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,

kipov

in

svetniških soh

iz gipsa, kamna, lesenih itd.

Oltarne skupine

iz različnega materijala.

Blagorodnemu gospodu Andreju Rovšek-u, podobarju in pozlatarju

v Ljubljani.

Altar, ki ste ga naredili za podružno cerkev v Lučih, župnije žalinske, je prav lepo in trpežno delo, katero dela svojemu mojstru vso čast. Altar ne naredi samo v obče na gledalca prav prijetnega utisa, ampak so tudi posamezni deli pravilno, natančno in trpežno izdelani.

Žalina, dne 1. avgusta 1897.

505 52-23 Josip Novak, župnik.

Glaznanilo.

Opirajte se na priporočilo v „Škofjskem Listu“ II. šte. t. l. ponudimo letošnje 663 9

izvrstno vino,

vsem prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi drugim duhovnikom in kupcem po sledečih cenah:

1. Mašno vino hktl. od gld 25 do 28
2. Navadno namizno vino, tudi zamazane pristnosti 22 „ 24
3. Vino nižje vrste in poluvino 15 „ 18

Večjim odjemalcem bodisi mašnih ali drugih vin cene po dogovoru.

Zadruga postreže tudi s finimi dezertnimi in buteljskimi vini.

Najmanjša kvaniteta pod 1, 2, 3 je 56 litrov.

— Cene veljajo lico Postojna do preklica.

Registr. vipavska vinarska zadruga.

Sidro Liniment. Capsici compos.

231 4 iz lekarne Richter-jeve v Pragi

priznana izvrstno bolečine olajšujoče ma-zilo je dobili posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 707 39-11

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristne.

Richter-jeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Ker so barake v „Zvezdi“ podrli, sem bil primoran svojo delavnico prestaviti

na Dunajsko cesto šte. 11, k „Figabirtu“ na dvorišče.

Vse dosedanje in nove naročnike vabim, da me mnogo-brojno počaste s svojimi naročili ter jamčim za pošteno pa ceno delo.

Alojzij Škarjavec,

830 3-3

krojaški mojster,

pri „Figabirtu“ na Dunajski cesti 11.

Primerna darila za Božič in novo leto!

Kanarčki.

Fini pristni harški žlahtni žvrgolivci.

837 10-4 (Echte Harzer Kanarienvögel.)

razpošiljam s povzetjem po 4, 5, 6 in 8 gld. jednega, v osmih dnéh posku-sarje ga tudi zamenjam: samice istega rodu po 1 gld., s čopico po 1 gld. 50 kr. Jamčim za vrednost in živi dohod. Pri vprašanjih prosim pismeno znamko priložiti.

Srečko Tomažič,

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 33.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Koledar katol. tiskovnega društva za l. 1898, namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko 400 solarjev. Neudom stane krasno vezan gld. 1-20.

Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa za vse dneve celoga leta. — Spisal o. Brunon Vercurryse, duhovnik D. J.; preložil lavantinski bogoslovci. — I. zvezek (od 1. prosinca do 30. rožnika) velja broš 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več. — Drugi del izide okoli Velike noči.

500-23 52

Proč. duhovščini vlyudno priporočam svojo delavnico za

slikarijo na steklu,

zlasti za izdelovanje cerkvenih oken z umetno slikarjlo

Ed. Stuhl

v Gradcu.

Annenstrasse 35.

Najboljša spri-čala in pohvale za izvršena dela razpošiljam na zahtevo.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup.

Ta 28 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, razstopljive fosforno-apnene sol, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 725 20-2

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Pošteklenc ni.)

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamaštu ime „Herbabny“ vtisnjeno; vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, za katere znamenja naj se blagovoi paziti.

Osrednje skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“ VII. 1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronovinah.

XXXXX Solidno blago. XXXXX

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15

(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd.

Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik s podobami zastoj in franko. 323 35-34

XXXXX Najnižje cene. XXXXX

Delavnica kleparskih, ključarskih,

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

dve po

793 7

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 22, 24, 28, 32 gld., iz tompaka 40, 50 gld.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8, 10 gld.

pušice z zvončki

za pobiranje miloščine, iz kositarja po 1-50 gld., iz medenine 5 gld.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za vzdati.

!! Pokrivanje zvonikov !!

Barvanje zvonikov

napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

Razne želez. ograje, vrata, omrežja za pokopališča id.

Novo ustanovljena in novourejena domača stavbinska in umetalna steklarija

tvrdke

503 16

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 9, poleg „Figovec“

ise priporoča prečast. duhovščini n cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat vdelenih s ka-tedralnim steklom ali s svincem obrob-ljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

vse strokovnjaško dobro, zjam-čeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpriprostejšega do najfinejšega dela. — Ob enem opozarja na lepo svojo zalogo vsakovrstnega

steklarskega blaga

kot so: porcelanasti predmeti, zr-cala, steklo v ploščah, svetiljke, po-dobe, okvirji za podobe itd.

Prevzema vsa

stavbinska steklarska dela

in popravila po najnižji ceni.

Jedino pravi

Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farma-cevtilnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Preskušeni in potrjeni od zdrav-stvenih oblastev.

Najstareje, najpristneje, najreelneje in najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesi kró v želodcu itd. ter je vpora-bno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja

tvrdka Adolf Thierry, lekarna pri „angelju va-rihu“. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tik-skane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vredneje ponaredbó. Pazi naj se toraj vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pra-vega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponare-jenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sednijskim potom na podlagi zakona o var-stvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelja varha lekarno A. Thierryja v Pre-gradi pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštné po-staje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 malih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Raz-pošilja se samo proti predplačilu ali poštnemu povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšano zeleno varstveno znamko, katero mora no-siti v znak pristnosti vsaka steklenica.

Adolf Thierry, lekarnar

139 23 v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 396 30-30

Otvoritev gostilne.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje naznanjava svojim št. gostom in slavnemu občinstvu sploh, da sva se s svojo gostilno preselila

**na Turjaški trg št. 1
v novo hišo „Katoliške družbe“.**

Točiva izvrstna ter pristna **dolenjska, štajarska in istrjanska vina**, pa znano **Kozlerjevo cesarsko pivo**. Vsakega postreževa z okusnimi, gorkimi in mrazimi jedmi.

Na razpolago imava tudi snažno uravnane **sobe za prenočevanje**.

V mnogoštevilni obisk se priporoča

784 24-7 **Andrej in Ana Zalar.**

Naznanilo.

„Južno-štajerska hranilnica“ v Celji obrestuje hranilne vloge kakor dosedaj tudi od novega leta 1898 naprej po

4 odstotke,

ne da bi odtegovala rentni davek.

Nevzdignjene obresti pripisujejo se vsakega **prvega prosinca in prvega maleda srpana** h kapitalu.

843 9-3

Ravnateljstvo.

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrška obstoji od l. 1828)

prodaja

domača in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od najfinjšega **namiznega olja do goriva in olja za mazanje strojev.**

674 68

Dobiva se povsod.

C 745 36-7

Sarg's Kalodont

Naibolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

St. 226 pr.

Razpis služeb.

852 3-2

Pri mestnem magistratu se razpisujejo sledeče službe:

- služba tržnega nadzornika s prejemki IV. činovnega razreda;
- služba magistratnega koncipista s prejemki V. činovnega razreda, event. služba magistratnega konceptnega praktikanta z adjutom letnih 600 gld.;
- troje služeb pisarniških praktikantov z letnim adjutom po 480 gld.

Od reflektantov na službo tržnega nadzornika, ki bode imel vzdržavati tržni red, zahteva se teoretično in praktično poznanje živil.

Prosilci za službi ad b) morajo dokazati, da so prebili predpisane juridične izpite na kakem avstrijskem vseučilišču in da so za konceptno uradovanje tudi praktično usposobljeni. Če bi pa takšnih prosilcev ne bilo, jemal se bo v drugi vrsti tudi ozir na splošno usposobljenost in izobrazbo.

Od prosilcev za službe ad c) zahteva se splošna usposobljenost in pa dovršeni študijski na kakej nižji gimnaziji ali realci. Prednost bodo pa imeli prosilci, ki se morejo zkazati s srednješkolskimi zrelostnimi spričevali.

Službe ad b) in c) so razpisane v stalno podelitev, služba ad a) se pa oddaja za daj začasno in se podeli stalno takrat, ko dokaže nadzornik zahtevano sposobnost za poverjeni posel.

Prosilci za jedno zgoraj označenih služeb naj svoje s potrebnimi dokazili opremljene prošnje vlagajo pri predsedništvu mestnega magistrata najpozneje

do 15. januarja 1898. l.

ter bi se pozneje došle prošnje ne upoštevale.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 22. decembra 1897.

Za Božič in Novo leto znižane cene!

Slavnemu občinstvu priporočam svojo **bogato zalogo**

raznovrstnih ur, verižic, prstanov, zapestnic, uhanov itd. po najnižjih cenah.

Zlate ure za gospode od gld. 20— naprej.
Zlate ure za dame od gld. 16— naprej.
Budilke od gld. 1 75 naprej itd.

Sivalni stroji,

cenejši kot drugod!

Razpošilja se točno tudi po pošti. — Ceniki zastoj in franko.

Odličnim spoštovanjem

835 4-4

FRAN ČUDEN, urar v Ljubljani.

Najcenejši

politiški list

„Slovenski Gospodar“

izajaja v Mariboru vsak četrtek, po novem letu na veliki foliopoli, ter stane za vse leto 2 gld. 50 kr. ali 5 K., za pol leta 2 K. 60 h., in za četrt leta 1 K. 30 h. — „Slov. Gospodar“ se že 31 let neustrašeno bori pod geslom „Vse za vero, dom, cesarja!“ za pravi duševni in gospodarski napredek slov. ljudstva, ter je **najbolj razširjen list** na Spodnjem Štajerju.

Slovenoi, slov. društva, naročite si ga ali ga vsaj zahtevajte na ogled! Slovenski obrtniki in trgovci! Dajte svoja oznanila vanj, ki se zelo po ceni tiskajo: Vrstica za enkrat stane 12 h., dvakrat 18 h., in trikrat 24 h. — Naročnina in oznanila naj se pošiljajo upravnistvu „Slov. Gospodarja“ v Mariboru, Koroške ulice št. 5.

(853) 3-3

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 1 (v Knezovi hiši)

obrestuje hranilne vloge po

858 3-2

4½ odstotka

brez odtege rentnega davka, kojega zadruga sama za vložnike plačuje, na kar se občinstvo opozarja.

Uradne ure vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Popolna razprodaja.

Vsled sklepa upniškega odbora se v konkurzno maso **Ign. Žargi-ja** spadajoče

manufakturno in posamentrijsko blago,

nahajajoče se v prodajalnici

Ig. Žargi-ja

na Sv. Petra cesti št. 6

na drobno razproda.

Razprodajalo se bode pod tovarniško ceno. — Razprodaja traja le kratek čas.

Oskrbnik konkurzne mase:

Odvetnik dr. M. Pirc.

855 3-2

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno **blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte** itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 12 52-52

Ana Hofbauer,

imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 318 26-17

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

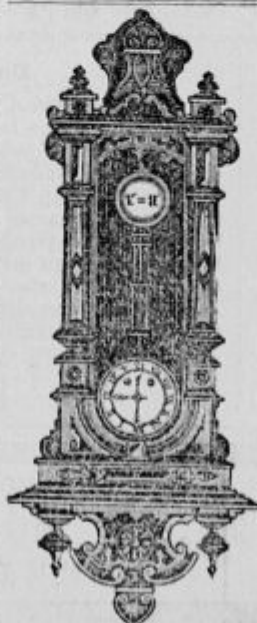
v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfinejše kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Za kroj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann

v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 35 51

Svoji k svojim!

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini in
slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

gospodom trgovcem 838 10-6

voščene zvitke in mēd

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 kg težkih prav
po ceni. — Za čebelarje

izvrstni garantirani pitanec

v škafih po 5 kg, 10 kg 50 in 60 kr., škafja 30 kr.,
pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu.

Dobiva se mēd v satovji in pitanec
v škafih po 20—40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža itd. pro-
daja raznovrstno medenino na debelo in drobno.

Zaloga in prodaja

brinja in brinjevca

liter glid 1.20, mēdeno žganje liter 1 glid.,
vse je lastni izdelek.

Kupuje tidi vsaki čas mēd v panjih,
sodčkih, kateri tudi vosek in suho sa-
tovje po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila roročila se toplo priporoča in za-
gotavlja točno in pošteno postrežbo

Oroslav Dolencec

svečar in lektor, trgovina z medom i voskom,
Ljubljana, Wolfve ulice 10.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8,
poleg Alojzijevega

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in dobrotnikom v najna-
tančnejše izdelovanje

monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev ita. 764 8

iz najboljše kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

C. in kr. privilegovani

zavod za izdelovanje orgelj

tvrdke

Franc Čapek

v Kremsu ob Donavi

odlikovana mnogokrat s pr-
vim darili, član pariške
akademije umetnosti

se priporoča v izvršitev vseh v to
stroko spadajočih del, kakor: iz-
delovanje in postavljanje
novih orgelj po najnovejšem,

preizkušenem stoženo predalčnem (Kegellade) sistemu i. t. d.
prenavljanje in popraviljanje orgelj, harmonijev,
ameriškega ali poljubnega izvora in velikosti. 121 26—26

Od ustanovitve tega zavoda doslej izvršilo se je v njem

150 novih orgelj, mej temi so se postavile orglje v kremški
mestni župni cerkvi (z 48 registri), v prostejeviški (s 30 re-
gistri), v St. Lenartu na Koroškem (z 28 registri), v Cortini
di Ampezzo (z 32 registri), v Obertham na Češkem (z 18 re-
gistri), v Czepanu na Sedmograškem (z 12 registri) itd. itd.

Dovoljujejo se jako ugodni plačilni pogoji.

Srečno novo leto

želi vsem svojim p. n. naročnikom in se jim priporoča
za nadaljnjo naklonjenost in naročila

Alojzij Erjavec

prej J. Zor

čevljarški mojster

v Ljubljani, Čevljarske ulice št. 3.

776

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 2 47—47

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejša do najčnejše, raznobarvne: rujava, zelene
bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi
kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

Št. 43.841.

Razglas.

860 3—2

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane sklenil je v svoji seji
dné 23. t. m. o priliki ustanovitve proračunov za bodoče leto, da je v svrhu pokritja
nedostatkov pri redni in izredni potrebščini mestnega zaklada pobirati v letu 1898:

1. 20% doklado k vsem neposrednim v mestu ljubljanskem v letu 1898 prid-
pisanim davkom; izimši osebnou dohodarino, če jo tudi dežela ne bode upoštevala.

2. Goštasčino in sicer od najemščin od 50 glid. do vseh 100 glid. na leto po
2 kr. od vsakega goldinarja najemščine, od najemščine nad 100 glid. pa po 4 kr. od vsa-
kega goldinarja najemščine.

To se z ozirom na § 43. občinskega reda za Ljubljano oznanja z dostavkom, ta
more vsak, kdor misli, da se mu s tem sklepom godi krivica, vložiti svoje ugovore v
14 dneh, t. j. do vštete 10. januarja 1898 pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 27. decembra 1897.

Posojilnica v mestu Kamnik

obrestuje hranilne vloge tudi po novem letu po

4½ odstotka

brez odbitka novega rentnega davka.

Ravnateljstvo.

856 4—2

Umetni
in
trgovski vrtnar

Alojzij Korzika

Šelenburgove
ulice,
Tržaška cesta

v Ljubljani

priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo izredno bogato
zalogo pristnega

travnega, zelenjavnega, poljskega in cvetličnega semena,

za katerega dobro kalitev jamčim. Potrudil sem se kar najbolje, da sem si
nabral semena najboljših vrst ter zanje postavil tako nizke cene, da pač odslej
ne bode treba naročevati častitim naročnikom pri tujih večinoma židovskih
trgovcih, ter za slabo blago pošiljati domač denar v tuje dežele.

Kupovalo se bode torej pri domačem trgovcu-obrtniku dobro,
pošteno blago po nizkih cenah.

V zalogi imam tudi še raznovrstne rastline in izdelujem suhe
in sveže šopke in vence, sploh vse v umetno vrtnarstvo spadajoče
predmete. Postrežem točno, natančno po najnižjih cenah.

Ceniki s slikami (katalogi) so franko na razpolago.

V obilna naročila se uljudno priporočam ter želim vsem dosedanjim in
bodočim čast. odjemalcem 878 2—1

srečno, veselo novo leto!

Dunajska borza.

Dné 30. decembra.

Skupni državni dolg v notah	103 glid. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 95 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 40 "
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 " 90 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 40 "
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 " 50 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	933 " — "
Kreditne delnice, 160 glid.	351 " 30 "
London vista	120 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 85 "
20 mark	11 " 76 "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 52½ "
Italijanski bankovci	45 " 37½ "
C. kr. cekini	5 " 69 "

Dné 30. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 glid.	160 glid. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 glid.	159 " — "
Državne srečke l. 1864, 100 glid.	188 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 50 "
Tisne srečke 4%, 100 glid.	138 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	129 " — "
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 " 50 "
Posojilo goriskega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 50 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 40 "
Priporitetne obveznice državne železnice	225 " 25 "
" " južne železnice 3%	183 " 25 "
" " južne železnice 5%	126 " — "
" " dolenjskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 glid.	200 glid. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glid.	165 " — "
Avstrijskega ručnega križa srečke, 10 glid.	19 " 20 "
Rudolfove srečke, 10 glid.	25 " 50 "
Salmove srečke, 40 glid.	74 " 50 "
St. Genois srečke, 40 glid.	79 " — "
Waldsteinove srečke, 20 glid.	57 " — "
Ljubljanske srečke	23 " 25 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glid.	159 " 60 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3435 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 glid.	451 " — "
Akcije južne železnice, 200 glid. sr.	76 " 25 "
Splošna avstrijska stavbna družba	103 " — "
Montanska družba avstr. plan.	131 " 85 "
Trboveljska premogarska družba, 70 glid.	166 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " — "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.